

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง คำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำไปตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันตีพิมพ์ประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๓๐ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้

๑. ทูเรียนพันธุ์กลางสวน (*Durio zibethinus* 'Klang suan')
๒. ฝรั่งพันธุ์ดงงาม (*Psidium guajava* 'Dhok Ngam')
๓. ถั่วพูพันธุ์ของชอบ (*Psophocarpus tetragonolobus* 'Khong Chob')
๔. ผักกาดหอมพันธุ์ของขวัญ (*Lactuca sativa* 'Khong Khwan')
๕. ผักกาดหอมพันธุ์สลัดคนดี (*Lactuca sativa* 'Salad Kon Dee')
๖. ผักกาดหอมพันธุ์สลัดรสดี (*Lactuca sativa* 'Salad Rod Dee')
๗. ผักกาดหอมพันธุ์สลัดขายดี (*Lactuca sativa* 'Salad Khai Dee')
๘. บัวบกพันธุ์ทิสเอพีสามห้า (*Centella asiatica* 'TISTR-AP35')
๙. บัวบกพันธุ์ทิสเอพีเอ็มศูนย์สอง (*Centella asiatica* 'TISTR-APM02')
๑๐. บัวบกพันธุ์ทิสเอพีเอ็มศูนย์หก (*Centella asiatica* 'TISTR-APM06')
๑๑. โกสนพันธุ์เกศสุรางค์ (*Codiaeum variegatum* 'Ket Su Rang')
๑๒. โกสนพันธุ์เจ้าชายทुरโยธน์ (*Codiaeum variegatum* 'Chaochai Thura Yot')
๑๓. โกสนพันธุ์เจ้าชายยุทธิษฐิระ (*Codiaeum variegatum* 'Chaochai Yut Thit Thi Ra')
๑๔. โกสนพันธุ์เจ้าชายสหเทพ (*Codiaeum variegatum* 'Chaochai Saha Thep')
๑๕. โกสนพันธุ์เจ้าชายอภิมันยู (*Codiaeum variegatum* 'Chaochai Aphi Man Yu')
๑๖. โกสนพันธุ์เจ้าชายอรชุน (*Codiaeum variegatum* 'Chaochai Orachun')
๑๗. โกสนพันธุ์ขวัญชีวา (*Codiaeum variegatum* 'Khwan Chewa')
๑๘. โกสนพันธุ์ขุนศรีวิสารวาจา (*Codiaeum variegatum* 'Khun Si Wisan Wacha')
๑๙. โกสนพันธุ์ชื่นชีวัน (*Codiaeum variegatum* 'Chuen Chiwan')

๒๐. โกสนพันธุ์ท้าวसानตุน (Codiaeum variegatum 'Thao San Ta Nu')
๒๑. โกสนพันธุ์พรจักรวาล (Codiaeum variegatum 'Phon Chakkrawan')
๒๒. โกสนพันธุ์พระนางคงคา (Codiaeum variegatum 'Phranang Khongkha')
๒๓. โกสนพันธุ์พระนางสุภัทธา (Codiaeum variegatum 'Phranang Suphatra')
๒๔. โกสนพันธุ์ภักวคีตา (Codiaeum variegatum 'Pakawatkeeta')
๒๕. โกสนพันธุ์ฤๅษีปราศร (Codiaeum variegatum 'Ruesi Pra Son')
๒๖. โกสนพันธุ์ศิขณทิน (Codiaeum variegatum 'Si Khan Thin')
๒๗. โกสนพันธุ์สีหราชเดโช (Codiaeum variegatum 'See ha raat day cho')
๒๘. โกสนพันธุ์หมื่นสุนทรโวหาร (Codiaeum variegatum 'Muen Sunthon Wohan')
๒๙. โกสนพันธุ์อัสวัตถามา (Codiaeum variegatum 'Assawatthama')
๓๐. โกสนพันธุ์ขุนปาน (Codiaeum variegatum 'Khun Pan')

กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน ปรากฏตามเอกสารแนบท้าย ประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิพจน์ ว่าการยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืช ขึ้นทะเบียนฯ ดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๑๔ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายสุรกิตติ ศรีกุล)
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตพืช
ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ทุเรียนพันธุ์กลางสวน
(*Durio zibethinus* 'Klang suan')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล นางวรรณกร แหลมสัก
ที่อยู่ เลขที่ 28/2 หมู่ที่ 2 ตำบลเขาคราม อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ 81000
โทรศัพท์ 099-9392467

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ทุเรียนพันธุ์กลางสวน เป็นพันธุ์ที่เกิดจากการเพาะเมล็ดทุเรียนไม่ทราบสายพันธุ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2486 โดยนายเม่งตี้ คำพริก (คุณตา) นำเมล็ดทุเรียน จำนวน 1 เมล็ด มาปลูกในพื้นที่สวน หมู่ที่ 2 ตำบลเขาคราม อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ เมื่อต้นทุเรียนได้ออกดอกและติดผล สังเกตพบว่าทุเรียนต้นนี้มีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์อื่นที่เคยพบทั่วไป คือ ผลรูปไข่ มีฐานผลแหลม ปลายผลแบน เนื้อสีเหลืองเข้ม ละเอียด รสหวานจัด กลิ่นอ่อน และเนื้อมีเส้นใยเล็กน้อย และติดตามความคงตัวของต้นทุเรียนดังกล่าว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 พบว่าผลทุเรียนที่ได้มีลักษณะคงเดิมและมีความสม่ำเสมอ ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 นายนิพนธ์ กิตติธรรกุล (สามี) ได้นำต้นแม่พันธุ์มาขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มจำนวนต้นด้วยวิธีการเสียบข้าง ได้จำนวน 20 ต้น และพบว่าต้นมีลักษณะคงเดิมเหมือนต้นแม่พันธุ์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2564 ได้นำผลทุเรียนไปประกวด ณ ศูนย์เรียนรู้การบริหารจัดการสินค้าเกษตร จังหวัดกระบี่ (ตลาดเกษตรกร) อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ และได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดผลผลิตทุเรียน ประเภททุเรียนบ้านกระบี่ เนื้อเหลือง เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2564 ซึ่งได้ตั้งชื่อพันธุ์ทุเรียนนี้ว่า กลางสวน โดยปัจจุบันต้นแม่มีอายุ 80 ปี และได้ขยายพันธุ์เพื่อจำหน่ายเป็นต้นพันธุ์ ณ สวนโกชาญ บ้านหนองจิก

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2486	เพาะเมล็ดทุเรียนไม่ทราบสายพันธุ์ จำนวน 1 เมล็ด	ตำบลเขาคราม อำเภอเมืองกระบี่
2545	ต้นทุเรียนเจริญเติบโตและให้ผลผลิต สังเกตพบว่ามีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์อื่น	จังหวัดกระบี่
2559	นำต้นแม่พันธุ์มาขยายพันธุ์เพิ่มด้วยวิธีการเสียบข้าง ได้จำนวน 20 ต้น	
	ติดตามดูลักษณะความคงตัวและความสม่ำเสมอของพันธุ์	
2564	ทุเรียนพันธุ์กลางสวน	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ทุเรียนพันธุ์กลางสวน ชื่อวิทยาศาสตร์ *Durio zibethinus* 'Klang suan'
วงศ์ Malvaceae ไม้ยืนต้น ไม้ผล

ราก ต้นแม่ที่ได้จากการเพาะเมล็ดมีระบบรากแก้ว

ต้น ต้นอายุ 80 ปี สูงประมาณ 55 เมตร ทรงพุ่มกว้าง 35 เมตร เส้นรอบวงของลำต้น 1.00 เมตร และกิ่งทำมุมตั้งฉากกับลำต้น

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 6-8 เซนติเมตร ยาวประมาณ 15-20 เซนติเมตร ปลายใบยาวเรียวแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างเรียบ เป็นมัน สีเขียวเข้ม หลังใบสีน้ำตาลอมเขียว ก้านใบยาวประมาณ 1.7-2 เซนติเมตร

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อเชิงหลั่น ดอกออกตามกิ่ง ดอกตูมรูปไข่ ปลายดอกแหลม กลีบดอกสีขาว อมเหลือง มีเกสรเพศผู้จำนวนมาก

ผล ผลเดี่ยว รูปไข่ กว้าง 13-20 เซนติเมตร ยาว 16-20 เซนติเมตร ก้านผลยาว 5-6 เซนติเมตร รอยต่อขั้วผลนูนน้อย กว้าง 1.5 เซนติเมตร ฐานผลแหลม ปลายผลแบน มี 4-5 พู ร่องพุด้านเปลือกสีเหลืองอมเขียว ขอบเปลือกกว้าง 1-1.2 เซนติเมตร ร่องหนามนูน ปลายแหลม เปลือกกลางพูหนาประมาณ 2 เซนติเมตร หนามสีเหลืองอมเขียว ปลายหนามสีน้ำตาล ความหนาแน่นของหนามปานกลาง หนามยาว 1-1.5 เซนติเมตร เนื้อหนา 0.5-1 เซนติเมตร เนื้อผลสีเหลืองเข้ม ละเอียด รสหวานจัด มีกลิ่นอ่อน เนื้อมีเส้นใยเล็กน้อย ปริมาณเนื้อคิดเป็นร้อยละ 24 ของน้ำหนักผล น้ำหนักผล 1-2 กิโลกรัม

เมล็ด เมล็ดรูปขนาน กว้างเฉลี่ย 2.5-3.2 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 4.5-5.5 เซนติเมตร หนาเฉลี่ย 0.9 เซนติเมตร สีน้ำตาล มีเมล็ดลีบได้ประมาณร้อยละ 30

ลักษณะอื่น ๆ อายุการเก็บเกี่ยวประมาณ 90-100 วันหลังดอกบาน

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของทุเรียนพันธุ์กลางสวน
 ก ต้น ข ใบ ค ดอก ง-จ ผล ฉ เมล็ด

ทุเรียนพันธุ์กลางสวน

ฝรั่งพันธุ์ดงงาม
(*Psidium guajava* ‘Dhok Ngam’)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล มุลนิธิชัยพัฒนา
ที่อยู่ เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ
โทรศัพท์ 0-2447-8585-8

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ฝรั่งพันธุ์ดงงามเป็นพันธุ์ลูกผสม เป็นผลพลอยได้จากวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท สาขาพืชสวน คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ของนางสาวจินตนา สามารถ เรื่องการศึกษาลักษณะของลูกผสม (F_1) ระหว่างฝรั่ง 6 สายพันธุ์ โดยได้จากการผสมข้ามระหว่างฝรั่งพันธุ์ GU002 พันธุ์แม่ ที่มีลักษณะผลสีเขียว เนื้อสีขาว ผลใหญ่ เมล็ดมีจำนวนมาก ผสมกับฝรั่งพันธุ์ GU012 พันธุ์พ่อ ที่มีลักษณะเปลือกผลสีแดง เนื้อสีชมพู ผลขนาดเล็ก เมื่อปี พ.ศ. 2558 ผสมข้ามพันธุ์ ณ สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยปลูกทดสอบเพื่อเก็บลักษณะประจำพันธุ์ และลักษณะการเจริญเติบโต ซึ่งพบว่าลูกผสมดังกล่าวมีลักษณะการเจริญเติบโตของต้นที่มีความแข็งแรง ผลขนาดใหญ่ เมล็ดมีน้อย รสชาติดี และมีการตรวจสอบความเป็นลูกผสมโดยใช้เทคนิค RAPD พบว่าตำแหน่งของดีเอ็นเออยู่ตำแหน่งเดียวกันกับทั้งแถบดีเอ็นเอของพันธุ์แม่และพันธุ์พ่อ แสดงว่าเป็นลูกผสมที่แท้จริง ในปี พ.ศ. 2562 ขยายพันธุ์โดยวิธีการตอนกิ่งจากต้นที่ทำการคัดเลือกจำนวน 7 กิ่ง และนำไปปลูกเพื่อทดสอบต่อ ณ กองพลทหารราบที่ 7 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในโครงการปรับปรุงพันธุ์ไม้ผล ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ และทำซ้ำโดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 4 ปี จึงทำให้ได้ข้อมูลเรื่องของลักษณะต้นที่มีความแข็งแรง ลักษณะผลสีเขียว เนื้อสีขาว ทรงผลแบน ขนาดผลใหญ่ เนื้อผลด้านนอกมีความกรอบ เนื้อด้านในฟู รสชาติดี ทั้งนี้ยังได้ผ่านการทดสอบรสชาติจากการชิมเปรียบเทียบกับพันธุ์การค้าจากบุคคลที่มีความแตกต่าง เช่น อายุ อาชีพ โดยใช้วิธีทดสอบรสชาติโดยการชิม จากการทำแบบสอบถามหลังชิมพบว่าพันธุ์ลูกผสมมีคะแนนคุณสมบัติที่ดีต่างๆมากกว่าพันธุ์การค้าอื่นๆที่นำมาทดสอบ นอกจากนี้ยังมีการปลูกทดสอบเพื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์การค้า (กิมจู) เพื่อศึกษาลักษณะของน้ำหนักผลต่อต้น จำนวนผลต่อต้น และน้ำหนักต่อผล ซึ่งจากการเก็บข้อมูลพบว่า ฝรั่งพันธุ์ลูกผสมนี้ มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักผลต่อต้น จำนวนผลต่อต้น และน้ำหนักต่อผลที่มากกว่าพันธุ์เปรียบเทียบ และในปี พ.ศ. 2565 ได้นำพันธุ์ลูกผสมไปให้เกษตรกรที่มีอาชีพทำสวนฝรั่ง ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 5 ครอบครัว ปลูกเพื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์กิมจู ระหว่างเดือนตุลาคม 2565 ถึง เดือนกันยายน 2566 โดยให้เกษตรกรเป็นผู้ประเมิน พบว่า ข้อดีของลูกผสมคือ ทรงผลสวย การจัดการดูแลรักษาไม่ยุ่งยาก มีการติดดอกจำนวนมากกว่าพันธุ์กิมจู

ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จทอดพระเนตร ณ กองพลทหารราบที่ 7 และพระราชทานชื่อพันธุ์ว่า “ดงงาม”

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2558	ฝรั่งพันธุ์ GU002 x ฝรั่งพันธุ์ GU012	สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2554	↓ F ₁	
2555	คัดเลือกต้นที่มีความแข็งแรง ผลขนาดใหญ่ เมล็ดน้อย และรสชาติดี	สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2562	↓ ตอนกิ่งจากต้นที่ทำการคัดเลือกจำนวน 7 กิ่ง	
2562-2565	↓ ปลูกทดสอบเพื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์การค้า	
2566	↓ ฝรั่งพันธุ์ดงงาม	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ฝรั่งพันธุ์ดงงาม วงศ์ Mytaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Psidium guajava</i> ‘Dhok Ngam’ ไม้ต้น ไม้ผล
ลำต้น	ลำต้นแข็งแรง ทรงต้นแผ่ออก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปใบหอกกลับ กว้าง 6-7 เซนติเมตร ยาว 12-13 เซนติเมตร ใบอ่อนสีเขียว ออกแดง ใบแก่สีเขียวแกมเทาอ่อน
ดอก/ช่อดอก	เกิดช่อดอก 1 ช่อดอกต่อตา จำนวนดอกบนช่อ 2-3 ดอก กลีบดอกสีขาว เกสรเพศผู้สีขาว
ผล/เมล็ด	ผลทรงกลมแป้น กว้างประมาณ 9-10 เซนติเมตร ยาวผลประมาณ 8-9 เซนติเมตร ลักษณะผิว ผลเรียบ สีเขียวปนเหลืองอ่อน ความหนาเนื้อประมาณ 2.5 เซนติเมตร เนื้อสีขาว จำนวนเมล็ด ต่อผลประมาณ 245 เมล็ด
ลักษณะอื่น ๆ	1. ปริมาณของแข็งที่ละลายได้ประมาณ 10-11 องศาบริกซ์ 2. รสชาติจากการชิมหวาน 3. เก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุประมาณ 105 วัน หลังดอกบาน

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของฝรั่งพันธุ์ดงงาม
ก-ข ต้น ค ดอก ง เมล็ด

ฝรั่งพันธุ์ดงงาม

ถั่วพุ่มพันธุ์ของชอบ
(*Psophocarpus tetragonolobus* ‘Khong Chob’)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล มุลนิธิชัยพัฒนา
ที่อยู่ เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ
โทรศัพท์ 0-2447-8585-8

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ถั่วพุ่มพันธุ์ของชอบ เป็นถั่วพุ่มฝักสีม่วง ได้จากการผสมข้ามระหว่างถั่วพุ่มพันธุ์ WB002-2 พันธุ์แม่ที่มีลักษณะฝักสีเขียว ฝักสั้น ผลผลิตจำนวนฝักสูง และออกดอกตลอดทั้งปี กับถั่วพุ่มพันธุ์ WB010-7 พันธุ์พ่อ ที่มีลักษณะฝักสีม่วง ฝักยาว ผลผลิตจำนวนฝักต่ำ ซึ่งได้รับจากผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ (ดร.ประวิทย์ บุญมี) เมื่อปี พ.ศ. 2554 เมื่อปี พ.ศ. 2555 ผสมข้ามพันธุ์ ณ สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ลูกผสมชั่วรุ่นที่ 1 (F₁) ปี พ.ศ. 2556-2561 ผสมตัวเองและคัดเลือกโดยใช้วิธีการปรับปรุงพันธุ์แบบจดบันทึกประวัติ (Pedigree Method) คัดเลือกถั่วพุ่มฝักสีม่วง ผลผลิตจำนวนฝักสูง ออกดอกทั้งปี จำนวน 6 รอบ จนถึงชั่วรุ่นที่ 6 (F₆) ปีพ.ศ. 2561-2565 ปลูกคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ร่วมกับพันธุ์การค้า จนถึงชั่วรุ่นที่ 9 (F₉) ได้ถั่วพุ่มฝักสีม่วง ผลผลิตจำนวนฝักสูง ออกดอกตลอดทั้งปี มีความสม่ำเสมอ และมีความคงที่ทางพันธุกรรม ณ สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้

วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2566 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จ ณ สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทอดพระเนตรโครงการปรับปรุงพันธุ์และผลิตเมล็ดพันธุ์ฝัก ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ และได้พระราชทานชื่อพันธุ์ว่า “ของชอบ”

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2555	ถั่วพุ่มพันธุ์ WB002-2 × ถั่วพุ่มพันธุ์ WB010-7	สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2556	F ₁	
2557	F ₂	
2558-2561	คัดเลือก ถั่วพุ่มฝักสีม่วง ผลผลิตจำนวนฝักสูง ออกดอกทั้งปี	สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2562-2565	F ₆ ปลูกคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ร่วมกับพันธุ์การค้า	
2566	F ₉ ถั่วพุ่มพันธุ์ของชอบ	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ถั่วพุ่มพันธุ์ของชอบ วงศ์ Fabaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Psophocarpus tetragonolobus*
'Khong Chob' ไม้เถาล้มลุก พืชผัก

ลำต้น ไม้เถา ลำต้นแข็งและเหนียว สีม่วง ลักษณะการเจริญเติบโตแบบขึ้นค้าง

ใบ ใบประกอบแบบขนนก ใบย่อย 3 ใบ รูปใบหอกค่อนข้างกว้าง ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ
ใบย่อยส่วนปลายกว้าง 7-8 เซนติเมตร ยาว 9-10 เซนติเมตร เส้นใบสีเขียว ก้านใบสีม่วง

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อกระจุก ออกตามข้อของลำต้น กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันลักษณะคล้ายรูปประฆัง
กลีบกลาง สีม่วงแกมขาวเล็กน้อย กลีบคู่ข้างสีม่วงแกมขาว เกสรเพศผู้ 10 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน

ผล ฝักรูปสี่เหลี่ยม มีปีก 4 ปีก ฝักกว้าง 2.5 เซนติเมตร ยาว 15-18 เซนติเมตร ความหนาเนื้อ
1-1.5 มิลลิเมตร สีม่วง หน้าตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยม และแต่ละมุมของฝักจะมีปีกตามยาว ปีกเป็นหยัก
แบบจักคล้ายฟันเลื่อย สีม่วง

เมล็ด เมล็ดรูปร่างกึ่งทรงกลม เปลือกหุ้มเมล็ดเรียบ สีน้ำตาลเข้ม ขั้วเมล็ดสีขาว มีจำนวน 10-15
เมล็ดต่อฝัก น้ำหนัก 100 เมล็ด ประมาณ 30 กรัม

ลักษณะอื่น ๆ อายุการเก็บเกี่ยวผลผลิต 65 วันหลังปลูก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของถั่วพุ่มพันธุ์ของชอบ
ก-ค ต้น ง ใบ จ-ฉ ดอก

ถั่วพุ่มพันธุ์ของชอบ

ผักกาดหอมพันธุ์ของขวัญ
(*Lactuca sativa* 'Khong Khwan')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล มุลนิธิชัยพัฒนา
ที่อยู่ เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ
โทรศัพท์ 0-2447-8585-8

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ผักกาดหอมพันธุ์ของขวัญ เป็นผักกาดหอมในกลุ่ม คอส โดยเป็นพันธุ์ที่เกิดจากการผสมข้ามระหว่างผักกาดหอมพันธุ์แม่จากแหล่งพันธุ์กรรมที่สาขาพืชผัก มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้รวบรวมไว้ ที่มีต้นขนาดใหญ่ สีเขียว น้ำหนักดี แต่มีปัญหาเรื่องการอัดเรียงใบไม่เป็นระเบียบ กับผักกาดหอมพันธุ์ LE-12 กลุ่มคอสขนาดเล็ก (Minicos) พันธุ์พ่อ ที่มีต้นขนาดเล็ก สีแดง เติบโตเร็ว การจัดเรียงของกาบใบดี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพันธุ์ใหม่ให้เกิดลักษณะผักกาดหอมกลุ่มคอสที่มีสีแดง ขนาดปานกลางการจัดเรียงของกาบใบดี ทนร้อน สามารถปลูกได้ในเขตร้อนของประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2551 ผสมข้ามพันธุ์ ณ สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ลูกผสมชั่วรุ่นที่ 1 (F₁) ปีพ.ศ. 2552-2561 ผสมตัวเองและคัดเลือกโดยใช้วิธีการปรับปรุงพันธุ์แบบบันทึกประวัติ (Pedigree Method) และการคัดเลือกแบบเก็บรวม (Bulk Method) คัดเลือกผักกาดหอมที่มีลักษณะการจัดเรียงใบดี ขนาดปานกลาง สีแดง ทนร้อน จนถึงชั่วรุ่นที่ 11 (F₁₁) จากนั้นปีพ.ศ. 2562-2565 ปลูกคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ร่วมกับพันธุ์การค้า และศึกษาลักษณะประจำพันธุ์และเปรียบเทียบพันธุ์ จนถึงชั่วรุ่นที่ 14 (F₁₄) คัดเลือกได้พันธุ์ผักกาดหอมกลุ่มคอสที่มีสีแดง ทนร้อน อายุเก็บเกี่ยวสั้น ให้ผลผลิตสูง มีความสม่ำเสมอและมีความคงที่ทางพันธุ์กรรม

วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2566 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จ ณ สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทอดพระเนตรโครงการปรับปรุงพันธุ์และผลิตเมล็ดพันธุ์ผัก ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ และได้พระราชทานชื่อพันธุ์ว่า “ของขวัญ”

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2551	ผักกาดหอมพันธุ์แม่ x ผักกาดหอมพันธุ์ LE-12	สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2552	↓ F ₁	
2553	↓ F ₂	สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
	↓ ⊗ ⊗ ↓ คัดเลือกลักษณะการ จัดเรียงใบดี ขนาดปาน กลาง สีแดง ทนร้อน	
2554-2561	F ₁₁	⊗ ปลูกคัดเลือกและทดสอบ

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2562-2565	พันธุ์ร่วมกับพันธุ์การค้า F ₁₄	
2566	ผักกาดหอมพันธุ์ของขวัญ	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ผักกาดหอมพันธุ์ของขวัญ วงศ์ Asteraceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lactuca sativa* 'Khong Khwan' ไม้ล้มลุก พืชผัก

ลำต้น ลำต้นตั้งตรง อวบสั้น มีข้อถี่ ความกว้างทรงพุ่มประมาณ 25-30 เซนติเมตร ลำต้นจะยืดยาวขึ้นเมื่อเริ่มแทงช่อดอก มีน้ำยางสีขาวข้นคล้ายน้ำมัน

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปยาวรี ใบตั้งตรง ไม้ห่อ มีจำนวนประมาณ 15-18 ใบ สีแดงค่อนข้างเข้มขอบใบเรียบ

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบดอกสีเหลือง มีเมล็ดประมาณ 10-15 เมล็ดต่อผล

เมล็ด เมล็ดรูปรีแบน ยาวประมาณ 0.3 มิลลิเมตร สีครีม น้ำหนักเมล็ด 1 กรัม ประมาณ 1,000 เมล็ด

ลักษณะอื่น ๆ

1. น้ำหนักต้นหลังการตัดแต่งเฉลี่ย 200-250 กรัม
2. อายุเก็บเกี่ยว 25-30 วันหลังย้ายปลูก
3. ระยะออกดอก 50 วันหลังย้ายปลูก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของผักกาดหอมพันธุ์ของขวัญ
 ก-ข ต้น ค ใบ ง-จ ช่อดอกและดอก ฉ เมล็ด

ผักกาดหอมพันธุ์ของขวัญ

ผักกาดหอมพันธุ์สลัดคนดี
(*Lactuca sativa* 'Salad Kon Dee')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

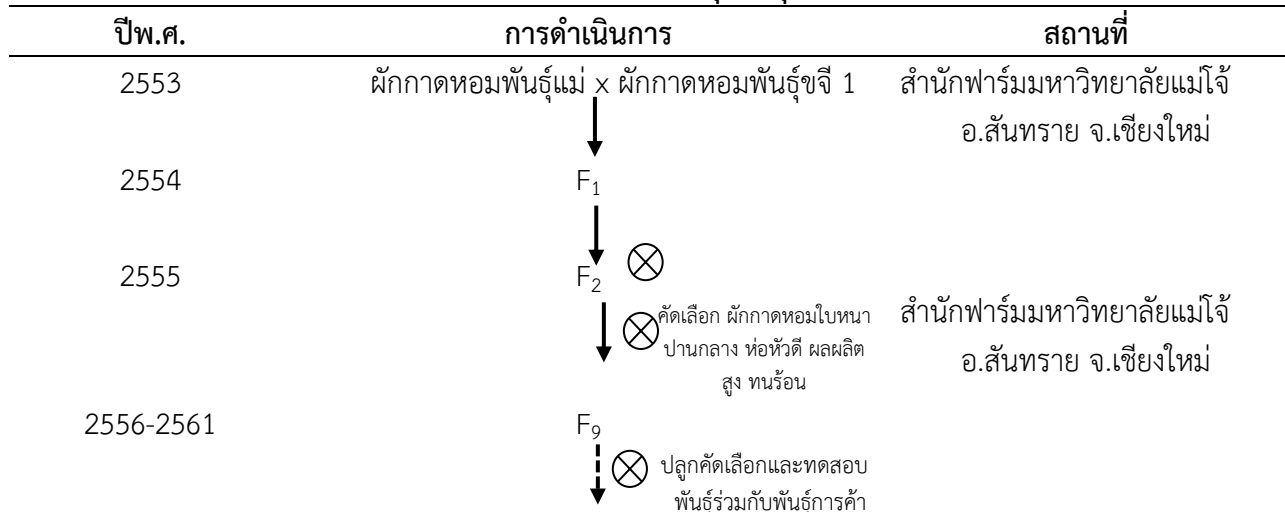
ชื่อ - สกุล มุลนิธิชัยพัฒนา
ที่อยู่ เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ
โทรศัพท์ 0-2447-8585-8

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ผักกาดหอมพันธุ์สลัดคนดี เป็นผักกาดหอมในกลุ่ม ผักกาดหอมห่อ โดยเป็นพันธุ์ที่ได้จากการผสมข้ามระหว่างผักกาดหอมพันธุ์แม่ที่ได้รับมาจาก นายลิขิต มณีสินธุ์ ซึ่งมีลักษณะใบหนาแข็ง อายุการเก็บเกี่ยวช้า กับผักกาดหอมห่อพันธุ์จี 1 พันธุ์พ่อ ซึ่งมีลักษณะเข้าหัวดี เจริญเติบโตไว น้ำหนักดี แต่ใบค่อนข้างบาง ทำให้บอบช้ำง่าย มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพันธุ์ใหม่ที่มีลักษณะทนร้อน การเข้าหัวดี ผลผลิตสูง เมื่อปี พ.ศ. 2553 ผสมข้ามพันธุ์ ณ สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ลูกผสมชั่วรุ่นที่ 1 (F₁) ปีพ.ศ. 2554-2561 ผสมตัวเองและคัดเลือกโดยใช้วิธีการปรับปรุงพันธุ์แบบบันทึกประวัติ (Pedigree Method) คัดเลือกผักกาดหอมใบหนापานกลาง ห่อหัวดี ผลผลิตสูง และทนร้อน จนถึงชั่วรุ่นที่ 9 (F₉) จากนั้นปีพ.ศ. 2562-2565 ปลุกคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ร่วมกับพันธุ์การค้า และศึกษาลักษณะประจำพันธุ์และเปรียบเทียบพันธุ์ จนถึงชั่วรุ่นที่ 12 (F₁₂) จนได้พันธุ์ผักกาดหอมกลุ่มผักกาดหอมห่อที่มีลักษณะ ทนร้อน การเข้าหัวดี ผลผลิตสูง ใบมีความหนาปานกลาง มีความสม่ำเสมอ และมีความคงที่ทางพันธุกรรม

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จ ณ กองพลทหารราบที่ 7 อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ ทอดพระเนตรโครงการเก็บรักษาพันธุกรรมพืชเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้พระราชทานชื่อพันธุ์ว่า “สลัดคนดี”

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2562-2565	F ₁₂ ↓	
2566	ผักกาดหอมพันธุ์ของขวัญ	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ผักกาดหอมพันธุ์สลัดคนตี วงศ์ Asteraceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lactuca sativa* ‘Salad Kon Dee’ ไม้ล้มลุก พืชผัก

ลำต้น ลำต้นตั้งตรง อวบสั้น มีข้อถี่ ทรงพุ่มที่ห่อกว้างประมาณ 16-18 เซนติเมตร ลำต้นจะยืดยาวขึ้นเมื่อเริ่มแทงช่อดอก มีน้ำยางสีขาวข้นคล้ายน้ำมัน

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปรีกว้างตามแนวขวาง ใบห่อ จำนวนใบที่ห่อประมาณ 13-15 ใบ ปลายใบมน ขอบใบเป็นคลื่นและหยัก ผิวใบเป็นคลื่น ใบอ่อนสีเขียว ใบแก่สีเขียว เมื่อเก็บเกี่ยวจะมีกาบใบที่ไหม้ห่อหัวประมาณ 7-10 ใบ ใบห่อแบบเปิดหรือซ้อนทับกัน แน่น ทรงกลม

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ดอกสมบูรณ์เพศ

เมล็ด เมล็ดรูปรีแบน ยาวประมาณ 0.3 มิลลิเมตร สีดำ น้ำหนักเมล็ด 1 กรัม ประมาณ 800 เมล็ด

- ลักษณะอื่น ๆ**
1. น้ำหนักผลผลิตก่อนตัดแต่งประมาณ 300-400 กรัม
 2. หลังตัดแต่งประมาณ 250-300 กรัม
 3. อายุการเก็บเกี่ยว 35-40 วันหลังย้ายปลูก
 4. ระยะเวลาออกดอกประมาณ 70 วันหลังย้ายปลูก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของผักกาดหอมพันธุ์สลัดคนดี
ก-ข ต้น ค ดอก ง เมล็ด

ผักกาดหอมพันธุ์สลัดคนดี

ผักกาดหอมพันธุ์สลัดรสดี
(*Lactuca sativa* 'Salad Rod Dee')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล มุลนิธิชัยพัฒนา
ที่อยู่ เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ
โทรศัพท์ 0-2447-8585-8

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ผักกาดหอมพันธุ์สลัดรสดี เป็นผักกาดหอมในกลุ่มไอซ์เบิร์ก โดยเป็นพันธุ์ที่ได้จากการผสมข้ามระหว่างผักกาดหอม กลุ่มไอซ์เบิร์ก (Ice Berg Lettuce) พันธุ์แม่ จากแหล่งรวบรวมพันธุ์ของสาขาพืชผัก มหาวิทยาลัยแม่โจ้กับผักกาดหอมพันธุ์ขจี 1 สายพันธุ์พ่อ ซึ่งมีลักษณะเข้าหัวดี เจริญเติบโตไว น้ำหนักดี แต่ใบค่อนข้างบาง ทำให้บอบช้ำง่าย มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพันธุ์ใหม่ให้เป็นผักกาดหอม กลุ่มไอซ์เบิร์ก ที่มีลักษณะใบมีความกรอบ มีคุณสมบัติ ที่ดีด้านรสชาติ พัฒนาขึ้นในเขตร้อน ให้สามารถปลูกได้ในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2552 ผสมข้ามพันธุ์ ณ สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ลูกผสมชั่วรุ่นที่ 1 (F₁) ปีพ.ศ. 2554-2561 ผสมตัวเองและคัดเลือกโดยใช้วิธีการปรับปรุงพันธุ์แบบบันทึกประวัติ (Pedigree Method) คัดเลือก ผักกาดหอมลักษณะใบที่มีความกรอบ ผลผลิตสูง และทนร้อน จนถึงชั่วรุ่นที่ 10 (F₁₀) จากนั้นปี พ.ศ. 2562-2565 ปลูกคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ร่วมกับพันธุ์การค้า และศึกษาลักษณะประจำพันธุ์และเปรียบเทียบพันธุ์ จนถึงชั่วรุ่นที่ 13 (F₁₃) จนได้พันธุ์ผักกาดหอม กลุ่มไอซ์เบิร์ก ทนร้อน ให้ผลผลิตสูง มีความสม่ำเสมอ และมีความคงที่ทางพันธุกรรม

ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จ ณ กองพลทหารราบที่ 7 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ทอดพระเนตรโครงการเก็บรักษาพันธุกรรมพืชเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้พระราชทานชื่อพันธุ์ว่า “สลัดรสดี”

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2552	ผักกาดหอม กลุ่มไอซ์เบิร์ก × ผักกาดหอมพันธุ์ขจี 1	สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2553	↓ F ₁	
2554	↓ F ₂ ⊗	
	↓ ⊗ คัดเลือก ผักกาดหอม ลักษณะใบที่มีความกรอบ ผลผลิตสูง ทนร้อน	สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2555-2561	↓ F ₁₀	

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2562-2565	<p style="text-align: center;">⊗</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p style="text-align: center;">F₁₃</p> <p style="text-align: center;">↓</p>	<p>ปลูกคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ร่วมกับพันธุ์การค้า</p>
2566	<p style="text-align: center;">↓</p>	<p>ผักกาดหอมพันธุ์สลัดรสดี</p>

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ผักกาดหอมพันธุ์สลัดรสดี วงศ์ Asteraceae ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Lactuca sativa</i> ‘Salad Rod Dee’ ไม้ล้มลุก พืชผัก
ลำต้น	ลำต้นเดี่ยว มีข้อสั้น มีก้านใบหนาและยาวอวบน้ำหุ้มอยู่
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงเวียน ทรงกลมรี ใบกึ่งห่อ แผ่นใบกรอบหยิกเป็นฝอย ก้านใบใหญ่ เป็นกาบหนาและยาวอวบน้ำ สีเขียวอ่อน
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ดอกสมบูรณ์เพศ ดอกสีเหลือง
เมล็ด	เมล็ดรูปรีแบน ยาวประมาณ 0.4 มิลลิเมตร สีครีม น้ำหนักเมล็ด 1 กรัม ประมาณ 1,000 เมล็ด
ลักษณะอื่น ๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. น้ำหนักผลผลิตก่อนตัดแต่งประมาณ 300-350 กรัม 2. หลังตัดแต่งประมาณ 200-250 กรัม 3. อายุการเก็บเกี่ยว 30-35 วันหลังย้ายปลูก 4. ระยะเวลาออกดอกประมาณ 60 วันหลังย้ายปลูก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของผักกาดหอมพันธุ์สลัดรสดี
ก-ข ต้น ค ดอก ง เมล็ด

ผักกาดหอมพันธุ์สลัดรสดี

ผักกาดหอมพันธุ์สลัดขายดี
(*Lactuca sativa* 'Salad Khai Dee')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล มุลนิธิชัยพัฒนา
ที่อยู่ เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ
โทรศัพท์ 0-2447-8585-8

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ผักกาดหอมพันธุ์สลัดขายดี เป็นผักกาดหอมกลุ่มโอ๊คลิฟ โดยเป็นพันธุ์ที่ได้จากการผสมข้ามระหว่างผักกาดหอมพันธุ์ขจี 6 พันธุ์แม่ ซึ่งเป็นผักกาดหอมกลุ่มบัตเตอร์เฮด กับผักกาดหอมพันธุ์ขจี 3 พันธุ์พ่อ ซึ่งเป็นพันธุ์ผักกาดหอมกลุ่มโอ๊คลิฟ เป็นพันธุ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพันธุ์ใหม่ให้เป็นผักกาดหอม กลุ่มโอ๊คลิฟ (Oak Leaf Lettuce) ที่มีลักษณะ ใบใหญ่ อายุการเก็บเกี่ยวสั้น พัฒนาขึ้นในเขตร้อนให้สามารถปลูกได้ในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2553 ผสมข้ามพันธุ์ ณ สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ลูกผสมชั่วรุ่นที่ 1 (F₁) ปีพ.ศ. 2554 ผสมตัวเองและคัดเลือกโดยใช้วิธีการปรับปรุงพันธุ์แบบบันทึกประวัติ (Pedigree Method) และการคัดเลือกแบบเก็บรวม (Bulk Method) คัดเลือกผักกาดหอมที่มีลักษณะใบใหญ่ อายุเก็บเกี่ยวสั้น และทนร้อน จนถึงชั่วรุ่นที่ 9 (F₉) จากนั้นปีพ.ศ. 2556-2565 ปลูกคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ร่วมกับพันธุ์การค้า ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์และเปรียบเทียบพันธุ์ จนถึงชั่วรุ่นที่ 12 (F₁₂) จนได้พันธุ์ผักกาดหอม กลุ่มโอ๊คลิฟ ที่ทนร้อน มีความสม่ำเสมอ และมีความคงที่ทางพันธุกรรม

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จ ณ กองพลทหารราบที่ 7 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ทอดพระเนตรโครงการเก็บรักษาพันธุกรรมพืชเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้พระราชทานชื่อพันธุ์ว่า “สลัดขายดี”

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2553	ผักกาดหอมพันธุ์ขจี 6 × ผักกาดหอมพันธุ์ขจี 3	สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2554	↓ F ₁	
2555	↓ ⊗ F ₂	
	↓ ⊗ คัดเลือก ผักกาดหอมที่มี ลักษณะใบใหญ่ อายุเก็บ เกี่ยวสั้น ทนร้อน	สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
2555-2561	↓ ⊗ F ₉	
	↓ ⊗ ปลูกคัดเลือกและทดสอบ พันธุ์ร่วมกับพันธุ์การค้า	

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2561-2565	F ₁₂ ↓	
2566	ผักกาดหอมพันธุ์สลัดขายดี	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ผักกาดหอมพันธุ์สลัดขายดี วงศ์ Asteraceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lactuca sativa* ‘Salad Khai Dee’ ไม้ล้มลุก พืชผัก

ลำต้น ลำต้นตั้งตรง อวบสั้น ช่วงข้อถี่ เป็นข้อสั้น ๆ

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียน ใบไม่ห่อ ใบบางนุ่ม ขอบใบมน ก้านใบยาวอวบน้ำ สีเขียวอ่อน

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ดอกสมบูรณ์เพศ ดอกสีเหลือง

เมล็ด เมล็ดรูปรีแบน ยาวประมาณ 0.4 มิลลิเมตร สีครีม น้ำหนักเมล็ด 1 กรัม ประมาณ 900 เมล็ด

ลักษณะอื่น ๆ

1. น้ำหนักผลผลิตก่อนตัดแต่งประมาณ 300-400 กรัม
2. หลังตัดแต่งประมาณ 250-300 กรัม
3. อายุการเก็บเกี่ยว 30-35 วันหลังย้ายปลูก
4. ระยะเวลาออกดอกประมาณ 60 วันหลังย้ายปลูก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของผักกาดหอมพันธุ์สลัดขายดี
ก-ข ต้น ค ดอก ง เมล็ด

ผักกาดหอมพันธุ์สลัดขายดี

บัวบกพันธุ์ทิสเอพีสามห้า
(*Centella asiatica* ‘TISTR-AP35’)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

- ชื่อ – สกุล** 1. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)
2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
- ที่อยู่** 1. 35 หมู่ 3 เทคโนโลยี ถนนเลียบคลองห้า ต.คลองห้า อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
2. ชั้น 14 อาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ 979/17-21 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
- โทรศัพท์** 1. 0-2577-9000
2. 02 278 8200

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ภายใต้แผนโครงการ “การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการจัดการธาตุอาหารพืชเพื่อเพิ่มปริมาณสารสำคัญในพืชผักสมุนไพร” โดยมี นายจักรกฤษณ์ ศรีแสง นักวิจัย ประจำสถานีวิจัยลำตะคอง ศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมเกษตรสร้างสรรค์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) และทีมวิจัย ได้รวบรวมสายพันธุ์บัวบกจากพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 จากการสำรวจพันธุ์บัวบกในพื้นที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า มีบัวบกพื้นเมืองที่มีลักษณะเด่นคือ มีใบขนาดใหญ่ และแตกต่างจากบัวบกอื่น ๆ ในพื้นที่ จึงนำเมล็ดพันธุ์มาปลูกทดสอบพันธุ์ในสภาพโรงเรือนและเก็บเมล็ดพันธุ์ที่สถานีวิจัยลำตะคอง จากนั้น นำเมล็ดบัวบกที่เก็บจากต้นในสภาพโรงเรือนเพาะลงในถาดหลุมที่ใช้พีทมอสเป็นวัสดุปลูกเป็นระยะเวลา 30 วัน จำนวน 30 ซ้ำ แล้วย้ายกล้าบัวบกในแต่ละต้นลงปลูกในกระถางขนาด 6 นิ้ว กระถางละ 1 ต้น ใช้ดินผสมเป็นวัสดุปลูก วางในสภาพโรงเรือนพรางแสงร้อยละ 60 ณ สถานีวิจัยลำตะคอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตของบัวบกรอบการคัดเลือกที่ 1 บันทึกลักษณะความสูงต้น จำนวนใบ ความกว้างใบ ความยาวใบ ความยาวก้านใบ จำนวนไหล และความยาวไหล ที่อายุ 60 และ 90 วัน หลังย้ายปลูก

จากนั้นดำเนินการปลูกคัดเลือกพันธุ์บัวบกรุ่นที่ 2 ด้วยวิธีการชำหน่อจากต้นแม่รุ่นที่ 1 แล้วปลูกคัดเลือกพันธุ์ จำนวน 10 ต้นปลูกคัดเลือกพันธุ์บัวบกรุ่นที่ 3 ด้วยวิธีการชำหน่อจากต้นแม่รุ่นที่ 2 แล้วปลูกคัดเลือกพันธุ์ จำนวน 10 ต้น และปลูกคัดเลือกพันธุ์บัวบกรุ่นที่ 4 ด้วยวิธีการชำหน่อจากต้นแม่รุ่นที่ 3 ปลูกทดสอบและคัดเลือกพันธุ์บัวบกรุ่นที่ 4 จำนวน 9 ต้น นำไปปลูกในแปลงเกษตรกร จังหวัดนครปฐม ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2566 ขนาดแปลง 1 × 1 เมตร เป็นระยะเวลา 90 วัน บันทึกลักษณะ ความยาวใบ (เซนติเมตร) ความกว้างใบ (เซนติเมตร) ความยาวก้านใบ (เซนติเมตร) จำนวนไหล โดยนับจำนวนไหลที่แตกจากต้นแม่ ความยาวไหล (เซนติเมตร) โดยวัดจากโคนต้นแม่ จำนวนต้นต่อไหล โดยนับจำนวนต้นที่เกิดในไหลที่แตกจากต้นแม่, ค่าความเขียวของใบด้วย Chlorophyll meter (Konica Minolta รุ่น SPAD-502Plus), พื้นที่แผ่ขยาย (เหนือ-ใต้-ออก-ตก) น้ำหนักสดและน้ำหนักแห้ง พบว่า สายพันธุ์ AP35 มีผลผลิต 0.29 กก./ตร.ม. และมีปริมาณสารสำคัญ ได้แก่

Madecassoside (MDC) และ Asiaticoside (ATC) ด้วยวิธี High Performance Liquid Chromatography (HPLC) พบว่า มีปริมาณ MDC 2.96%w/w และปริมาณ ATC 1.40%w/w สูงกว่าพันธุ์เปรียบเทียบ 32.3% และ 33.6% ตามลำดับ

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2563	รวบรวมพันธุ์บัวบก	แปลงบัวบกนครปฐม
2565	↓ ปลูกคัดเลือกพันธุ์รอบการคัดเลือกที่ 1 จำนวน 30 ต้น	สถานีวิจัยลำตะคอง (สลด.) อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
	↓ ปลูกคัดเลือกพันธุ์รอบการคัดเลือกที่ 2 จำนวน 10 ต้น	
	↓ ปลูกคัดเลือกพันธุ์รอบการคัดเลือกที่ 3 จำนวน 10 ต้น	
	↓ ปลูกคัดเลือกพันธุ์รอบการคัดเลือกที่ 4 จำนวน 9 ต้น	
2566	ปลูกทดสอบและคัดเลือกพันธุ์ ในสภาพแปลงเกษตรกร ↓ บัวบกพันธุ์ทิสเอพีสามห้า	อ.บางเลน จ.นครปฐม

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย บัวบกพันธุ์ทิสเอพีสามห้า วงศ์ Apiaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Centella asiatica* 'TISTR-AP35' ไม้ล้มลุก

ลำต้น ลำต้นสั้นเลื้อยขนานไปกับพื้นดิน มีไหลแตกออกมาจากลำต้น ลักษณะกลม

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปคล้ายไต ออกตามข้อ กว้างประมาณ 5.53 เซนติเมตร ยาวประมาณ 3.17 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบหยักซี่ฟัน ก้านใบยาวประมาณ 9.25 เซนติเมตร

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อซี่ร่ม ออกตามข้อ ก้านช่อดอกตั้งตรง ใบประดับ 2-4 ใบ รูปไข่ ก้านดอกสั้นหรือไร้อัน ก้านกลีบเลี้ยงลดรูปเป็นซี่ฟัน ขนาดเล็ก กลีบดอกสีม่วงชมพู 5 กลีบ ยาว 0.11 เซนติเมตร รูปสามเหลี่ยม เกสรเพศผู้ 5 เกสร ยาว 0.03 เซนติเมตร ก้านชูอับเรณูสีเขียวอ่อน อับเรณูสีม่วงหรือน้ำตาลอ่อน ฝังไข้อยู่ใต้วงกลีบ เส้นผ่านศูนย์กลางยาวประมาณ 0.20 เซนติเมตร มี 2 ช่อง มีขน ก้านยอดเกสรเพศเมียสั้น ยอดเกสรเพศเมีย 2 แฉก ยาวประมาณ 0.65 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด ผลแบบผลแห้งแตก รูปค่อนข้างกลมมนหรือรูปทรงรี มีร่องรอบและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง เมื่อแก่จะแยกออกจากกันได้เป็น 2 เมล็ด สีน้ำตาลเข้ม กว้างประมาณ 0.20 เซนติเมตร ยาวประมาณ 0.67 เซนติเมตร

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของบัวบกพันธุ์ทิสเอพีสามห้า
 ก-ค ต้น ง ใบ จ-ฉ ดอก

บัวบกพันธุ์ทิสเอพีสามห้า

บัวบกพันธุ์ทิสเอพีเอ็มศูนย์สอง
(*Centella asiatica* 'TISTR-APM02')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

- ชื่อ – สกุล** 1. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)
2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
- ที่อยู่** 1. 35 หมู่ 3 เทคโนโลยี ถนนเลียบคลองห้า ต.คลองห้า อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
2. ชั้น 14 อาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ 979/17-21 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
- โทรศัพท์** 1. 0-2577-9000
2. 02 278 8200

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ภายใต้แผนโครงการ “การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการจัดการธาตุอาหารพืชเพื่อเพิ่มปริมาณสารสำคัญในพืชผักสมุนไพร” โดยมี นายจักรกฤษณ์ ศรีแสง นักวิจัย ประจำสถานีวิจัยลำตะคอง ศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมเกษตรสร้างสรรค์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) และทีมวิจัย ได้ทำการรวบรวมสายพันธุ์บัวบกจากพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี 2563 และชักนำให้เกิดการกลายพันธุ์ของบัวบกสายพันธุ์ที่มีศักยภาพในการผลิตเชิงการค้าและมีปริมาณสารสำคัญสูง โดยได้คัดเลือกสายพันธุ์พื้นเมืองจากพื้นที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพื่อนำเมล็ดพันธุ์มาชักนำให้เกิดการกลายพันธุ์ โดยคัดเลือกเมล็ดที่สมบูรณ์ ไม่มีการเข้าทำลายของโรคและแมลง นำไปฉายด้วยรังสีแกมมาแบบเฉียบพลันด้วยเครื่องฉายรังสีแกมมา รุ่น Mark I 30 (Serial Number 1116) ของบริษัท J.L. Shepherd Associates ประเทศสหรัฐอเมริกา ณ ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ความเข้มข้น 6 ระดับ ประกอบด้วย 0, 50, 100, 150, 200 และ 250 เกรย์ จำนวน 3 ซ้ำ ซ้ำละ 100 เมล็ด จากนั้นนำเมล็ดบัวบกที่ถูกฉายรังสีเพาะในสภาพหลุมที่ใช้พีทมอสเป็นวัสดุปลูกเป็นระยะเวลา 30 วัน แล้วย้ายกล้าบัวบกในแต่ละความเข้มข้นลงปลูกในกระถางขนาด 6 นิ้ว กระถางละ 1 ต้น ใช้ดินผสมเป็นวัสดุปลูก วางในสภาพโรงเรือนพลางแสง 60% ณ สถานีวิจัยลำตะคอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตของบัวบกที่ได้รับการฉายรังสีแกมมาแบบเฉียบพลัน ในรุ่นที่ M1V1 บันทึกลักษณะความสูงต้น จำนวนใบ ความกว้างใบ ความยาวใบ ความยาวก้านใบ จำนวนไหล และความยาวไหล ที่อายุ 60 และ 90 วัน หลังย้ายปลูก

จากนั้น ดำเนินการขยายพันธุ์บัวบกสายพันธุ์กลายรุ่นที่ M₁V₂ ด้วยวิธีการชำหน่อจากต้นแม่รุ่นที่ M₁V₁ จำนวน 10 ต้น/สายพันธุ์, คัดเลือกและขยายพันธุ์บัวบกสายพันธุ์กลายรุ่นที่ M₁V₃ ด้วยวิธีการชำหน่อจากต้นแม่รุ่นที่ M₁V₂ จำนวน 10 ต้น/สายพันธุ์ และคัดเลือกและขยายพันธุ์บัวบกสายพันธุ์กลายรุ่นที่ M₁V₄ ด้วยวิธีการชำหน่อจากต้นแม่รุ่นที่ M₁V₃ จำนวน 10 ต้น/สายพันธุ์ ในรุ่นที่ M₁V₄ คัดเลือกต้นบัวบกสายพันธุ์กลายที่มีลักษณะดีเด่น ได้แก่ ต้นสูง ใบขนาดใหญ่ มีจำนวนไหลและข้อเยอะ คัดเลือกได้จำนวน 1 สายพันธุ์ดีเด่นของแต่ละความ

เข้มข้น 6 ระดับ (0, 50, 100, 150, 200 และ 250 เกรย์) จำนวน 9 ซ้ำ ซ้ำละ 1 ต้น นำไปปลูกในแปลงเกษตรกร จังหวัดนครปฐม ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2566 ขนาดแปลง 1 × 1 เมตร เป็นระยะเวลา 90 วัน บันทึกลักษณะ ความยาวใบ (เซนติเมตร) ความกว้างใบ (เซนติเมตร) ความยาวก้านใบ (เซนติเมตร) จำนวนไหล โดยนับจำนวนไหลที่แตกจากต้นแม่ ความยาวไหล (เซนติเมตร) โดยวัดจากโคนต้นแม่ จำนวนต้นต่อไหล โดยนับจำนวนต้นที่เกิดในไหลที่แตกจากต้นแม่, ค่าความเขียวของใบด้วย Chlorophyll meter (Konica Minolta รุ่น SPAD-502Plus), พื้นที่แผ่ขยาย (เหนือ-ใต้, ออก-ตก) น้ำหนักสดและน้ำหนักแห้ง พบว่า สายพันธุ์ APM2 มีผลผลิต 0.50 กก./ตร.ม. และมีปริมาณสารสำคัญ ได้แก่ Madecassoside (MDC) และ Asiaticoside (ATC) ด้วยวิธี High Performance Liquid Chromatography (HPLC) พบว่า มีปริมาณ MDC 2.70%w/w และปริมาณ ATC 1.39%w/w สูงกว่าพันธุ์เปรียบเทียบ 20.6% และ 33.2% ตามลำดับ

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2563	รวบรวมพันธุ์บัวบก	แปลงบัวบกนครปฐม
2565	ชักนำให้เกิดการกลายพันธุ์ด้วยรังสีแกมมาแบบเฉียบพลัน ความเข้มข้น 50 เกรย์	ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	↓	
	ปลูกคัดเลือกพันธุ์รุ่นที่ 1 (M_1V_1) จำนวน 10 ต้น/สายพันธุ์	สถานีวิจัยลำตะคอง (สลค.) อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
	↓	
	ปลูกคัดเลือกพันธุ์รุ่นที่ 2 (M_1V_2) จำนวน 10 ต้น/สายพันธุ์	สลค.
↓		
ปลูกคัดเลือกพันธุ์รุ่นที่ 3 (M_1V_3) จำนวน 10 ต้น/สายพันธุ์	สลค.	
↓		
ปลูกคัดเลือกพันธุ์รุ่นที่ 4 (M_1V_4) จำนวน 9 ต้น/สายพันธุ์	สลค.	
2566	ปลูกทดสอบสายพันธุ์คัดเลือกในสภาพแปลงเกษตรกร	อ.บางเลน จ.นครปฐม
	↓	
	บัวบกพันธุ์ทีเอสเอพีเอ็มศูนย์สอง	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

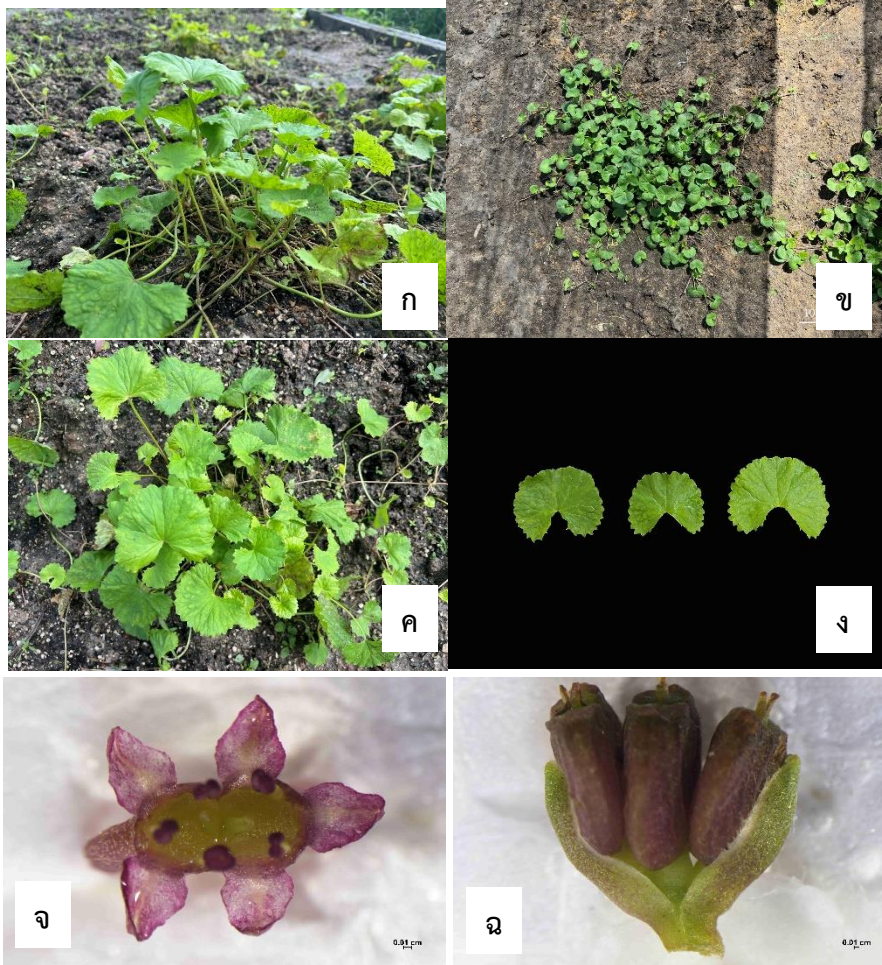
ชนิด/ประเภท ชื่อไทย บัวบกพันธุ์ทิสเอพีเอ็มศูนย์สอง วงศ์ Apiaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Centella asiatica*
'TISTR-APM02' ไม้ล้มลุก

ลำต้น ลำต้นสั้นเลื้อยขนานไปกับพื้นดิน มีไหลแตกออกมาจากลำต้น ลักษณะกลม

ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปคล้ายไต ออกตามข้อ กว้างประมาณ 6.18 เซนติเมตร ยาวประมาณ 3.68 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบหยักซี่ฟัน ก้านใบยาวประมาณ 9.83 เซนติเมตร

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อซี่ร่ม ออกตามข้อ ก้านช่อดอกตั้งตรง ใบประดับ 2-4 ใบ รูปไข่ ก้านดอกสั้นหรือไร้ก้าน กลีบเลี้ยงลดรูปเป็นซี่ฟัน ขนาดเล็ก กลีบดอกสีม่วงชมพู 5 กลีบ ยาว 0.11 เซนติเมตร รูปสามเหลี่ยม เกสรเพศผู้ 5 เกสร ยาว 0.03 เซนติเมตร ก้านชูอับเรณูสีเขียวอ่อน อับเรณูสีม่วงหรือน้ำตาลอ่อน รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางยาวประมาณ 0.20 เซนติเมตร มี 2 ช่อง มีขน ก้านยอดเกสรเพศเมียสั้น ยอดเกสรเพศเมีย 2 แฉก ยาวประมาณ 0.65 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด ผลแบบผลแห้งแตก รูปค่อนข้างกลมจนหรือรูปทรงรี มีร่องรอบและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง เมื่อแก่จะแยกออกจากกันได้เป็น 2 เมล็ด สีน้ำตาลเข้ม กว้างประมาณ 0.20 เซนติเมตร ยาวประมาณ 0.67 เซนติเมตร

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของบัวบกพันธุ์ทิสเอพีเอ็มศูนย์สอง
 ก-ค ต้น ง ใบ จ-ฉ ดอก

บัวบกพันธุ์ทิสเอพีเอ็มศูนย์สอง

บัวบกพันธุ์ทิสเอพีเอ็มศูนย์หก
(*Centella asiatica* 'TISTR-APM06')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

- ชื่อ – สกุล** 1. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)
2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
- ที่อยู่** 1. 35 หมู่ 3 เทคโนโลยี ถนนเลียบคลองห้า ต.คลองห้า อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
2. ชั้น 14 อาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ 979/17-21 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
- โทรศัพท์** 1. 0-2577-9000
2. 02 278 8200

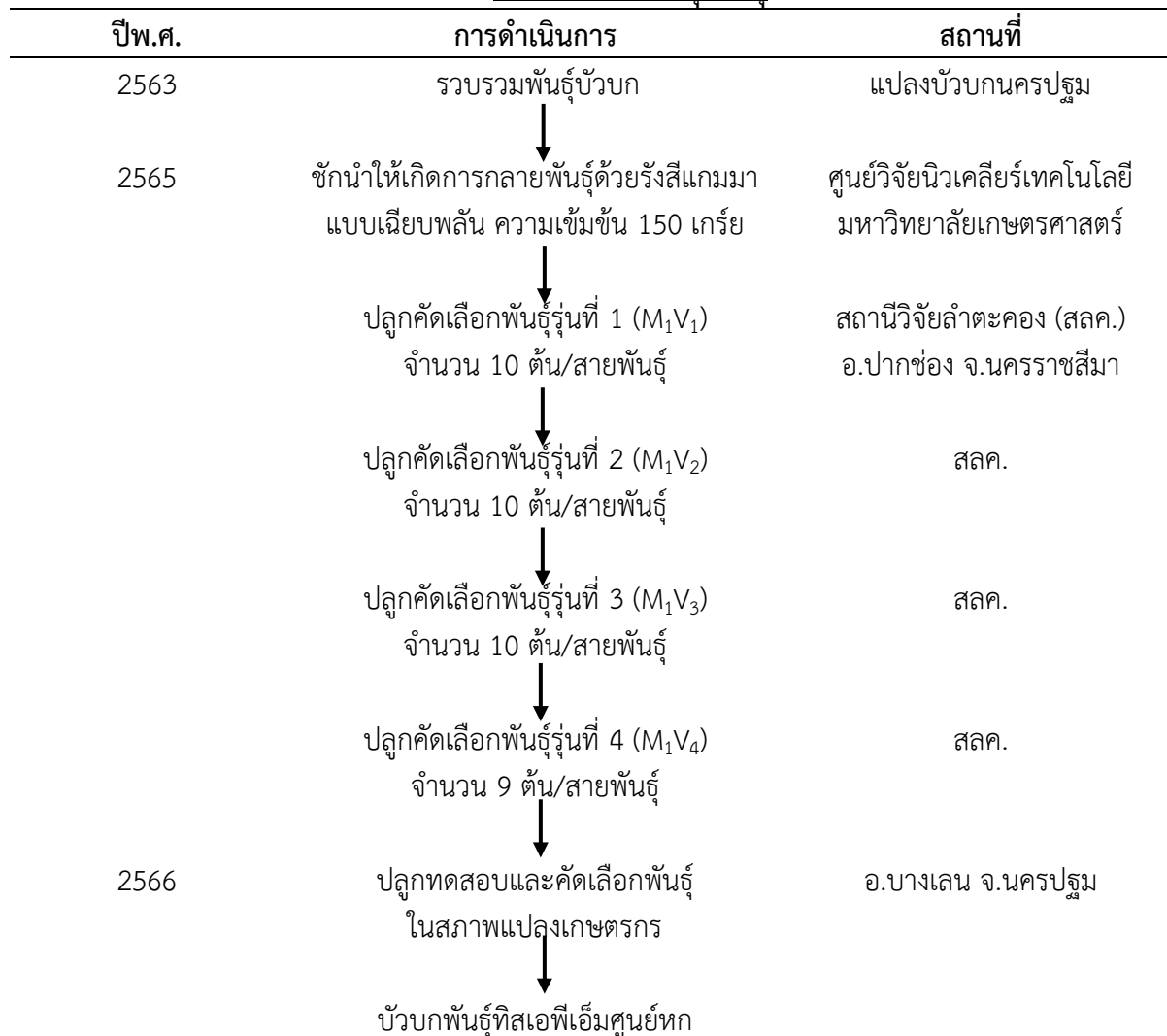
แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ภายใต้แผนโครงการ “การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการจัดการธาตุอาหารพืชเพื่อเพิ่มปริมาณสารสำคัญในพืชผักสมุนไพร” โดยมี นายจักรกฤษณ์ ศรีแสง นักวิจัยประจำสถานีวิจัยลำตะคอง ศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมเกษตรสร้างสรรค์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) และทีมวิจัย ได้ทำการรวบรวมสายพันธุ์บัวบกจากพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี 2563 และนำมาชักนำให้เกิดการกลายพันธุ์ของบัวบกสายพันธุ์ที่มีศักยภาพในการผลิตเชิงการค้าและมีปริมาณสารสำคัญสูง โดยได้คัดเลือกบัวบกสายพันธุ์พื้นเมืองจากพื้นที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพื่อนำมาฉายรังสีแกมมาแบบเฉียบพลัน โดยคัดเลือกเมล็ดที่สมบูรณ์ ไม่มีการเข้าทำลายของโรคและแมลง นำไปฉายด้วยรังสีแกมมาแบบเฉียบพลันด้วยเครื่องฉายรังสีแกมมา รุ่น Mark I 30 (Serial Number 1116) ของบริษัท J.L. Shepherd Associates ประเทศสหรัฐอเมริกา ณ ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ความเข้มข้น 6 ระดับ ประกอบด้วย 0, 50, 100, 150, 200 และ 250 เกรย์ จำนวน 3 ซ้ำ ซ้ำละ 100 เมล็ด จากนั้นนำเมล็ดบัวบกที่ถูกฉายรังสีเพาะในถาดหลุมที่ใช้พีทมอสเป็นวัสดุปลูกเป็นระยะเวลา 30 วัน แล้วย้ายกล้าบัวบกในแต่ละความเข้มข้นลงปลูกในกระถางขนาด 6 นิ้ว กระถางละ 1 ต้น ใช้ดินผสมเป็นวัสดุปลูก วางในสภาพโรงเรือนพลางแสง 60% ณ สถานีวิจัยลำตะคอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตของบัวบกที่ได้รับการฉายรังสีแกมมาแบบเฉียบพลัน ในรุ่นที่ M_1V_1 บันทึกลักษณะความสูงต้น จำนวนใบ ความกว้างใบ ความยาวใบ ความยาวก้านใบ จำนวนไหล และความยาวไหล ที่อายุ 60 และ 90 วัน หลังย้ายปลูก

จากนั้น ดำเนินการขยายพันธุ์บัวบกสายพันธุ์กลายรุ่นที่ M_1V_2 ด้วยวิธีการชำหน่อจากต้นแม่รุ่นที่ M_1V_1 จำนวน 10 ต้น/สายพันธุ์, คัดเลือกและขยายพันธุ์บัวบกสายพันธุ์กลายรุ่นที่ M_1V_3 ด้วยวิธีการชำหน่อจากต้นแม่รุ่นที่ M_1V_2 จำนวน 10 ต้น/สายพันธุ์ และคัดเลือกและขยายพันธุ์บัวบกสายพันธุ์กลายรุ่นที่ M_1V_4 ด้วยวิธีการชำหน่อจากต้นแม่รุ่นที่ M_1V_3 จำนวน 10 ต้น/สายพันธุ์ ในรุ่นที่ M_1V_4 คัดเลือกต้นบัวบกสายพันธุ์กลายที่มีลักษณะดีเด่น ได้แก่ ต้นสูง ใบขนาดใหญ่ มีจำนวนไหลและข้อเยอะ คัดเลือกได้จำนวน 1 สายพันธุ์ดีเด่นของแต่ละความ

เข้มข้น 6 ระดับ (0, 50, 100, 150, 200 และ 250 เกรย์) จำนวน 9 ซ้ำ ซ้ำละ 1 ต้น นำไปปลูกในแปลงเกษตรกร จังหวัดนครปฐม ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2566 ขนาดแปลง 1 × 1 เมตร เป็นระยะเวลา 90 วัน บันทึกลักษณะ ความยาวใบ (เซนติเมตร) ความกว้างใบ (เซนติเมตร) ความยาวก้านใบ (เซนติเมตร) จำนวนไหล โดยนับจำนวนไหลที่แตกจากต้นแม่ ความยาวไหล (เซนติเมตร) โดยวัดจากโคนต้นแม่ จำนวนต้นต่อไหล โดยนับจำนวนต้นที่เกิดในไหลที่แตกจากต้นแม่, ค่าความเขียวของใบด้วย Chlorophyll meter (Konica Minolta รุ่น SPAD-502Plus), พื้นที่แผ่ขยาย (เหนือ-ใต้,ออก-ตก) น้ำหนักสดและน้ำหนักแห้ง พบว่า สายพันธุ์ APM6 มีผลผลิต 0.38 กก./ตร.ม. และมีปริมาณสารสำคัญ ได้แก่ Madecassoside (MDC) และ Asiaticoside (ATC) ด้วยวิธี High Performance Liquid Chromatography (HPLC) พบว่า มีปริมาณ MDC 2.02%w/w และปริมาณ ATC 1.21%w/w โดยมี ATC สูงกว่าพันธุ์เปรียบเทียบ 15.5%

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

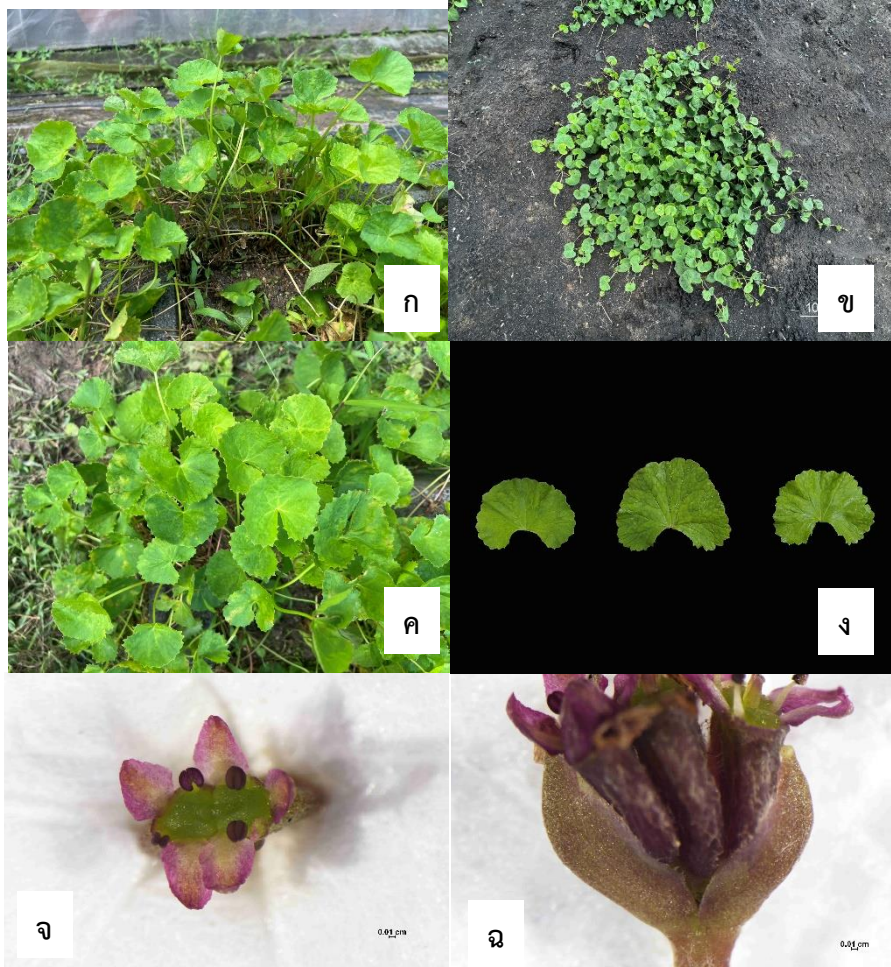
ชนิด/ประเภท ชื่อไทย บัวบกพันธุ์ทิสเอพีเอ็มศูนย์หก วงศ์ Apiaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Centella asiatica*
'TISTR-APM06' ไม้ล้มลุก

ลำต้น ลำต้นสั้นเลื้อยขนานไปกับพื้นดิน มีไหลแตกออกมาจากลำต้น ลักษณะกลม

ใบ ใบเดี่ยว รูปคล้ายไต (reniform) ออกตามข้อ กว้างประมาณ 6.35 เซนติเมตร ยาวประมาณ 3.68 เซนติเมตร ก้านใบยาวประมาณ 10.22 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบหยักซี่ฟัน

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อซี่ร่ม ออกตามข้อ ก้านช่อดอกตั้งตรง ใบประดับ 3-4 ใบ รูปไข่ ก้านดอกสั้นหรือไร้ก้าน กลีบเลี้ยงลดรูปเป็นซี่ฟัน ขนาดเล็ก กลีบดอกสีม่วงชมพู 5 กลีบ ยาว 0.12 เซนติเมตร รูปสามเหลี่ยม เกสรเพศผู้ 5 เกสร ยาว 0.04 เซนติเมตร ก้านชูอับเรณูสีเขียวอ่อน อับเรณูสีม่วงหรือน้ำตาลอ่อน รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางยาวประมาณ 0.21 เซนติเมตร มี 2 ช่อง มีขน ก้านยอดเกสรเพศเมียสั้น ยอดเกสรเพศเมีย 2 แฉก ยาวประมาณ 0.65 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด ผลแบบผลแห้งแตก รูปค่อนข้างกลมจนหรือรูปทรงรี มีร่องรอบและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง เมื่อแก่จะแยกออกจากกันได้เป็น 2 เมล็ด สีน้ำตาลเข้ม กว้างประมาณ 0.19 เซนติเมตร ยาวประมาณ 0.30 เซนติเมตร

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของ บัวบกพันธุ์ทิสเอพีเอ็มศูนย์หก
 ก-ค ต้น ง ใบ จ-ฉ ดอก

บัวบกพันธุ์ทิสเอพีเอ็มศูนย์หก

ตารางที่ 1 ปริมาณแมดิแคสโซไซด์ (Madecassoside) และ เอเชียติโคไซด์ (Asiaticoside) ของบัวบก
 ที่ปลูกเปรียบเทียบพันธุ์ที่พัฒนากับพันธุ์ที่เกษตรกร ที่ปลูกทดสอบร่วมกันในแปลงเกษตรกร จ.นครปฐม

สายพันธุ์	ปริมาณ MDC	ปริมาณ ATC	% increase compare with farmer variety	
			MDC	ATC
บัวบกพันธุ์ ทิสเอพีสาม ห้า (TISTR-AP35)	2.960	1.400	32.291	33.668
บัวบกพันธุ์ ทิสเอพีเอ็ม ศูนย์สอง (TISTR- APM02)	2.700	1.395	20.648	33.238
บัวบกพันธุ์ ทิสเอพีเอ็ม ศูนย์หก (TISTR- APM06)	2.025	1.209	-9.497	15.473
พันธุ์เกษตรกร	2.238	1.047	0.000	0.000

หมายเหตุ

MDC = แมดิแคสโซไซด์ (Madecassoside)

ATC = เอเชียติโคไซด์ (Asiaticoside)

โกสนพันธุ์เกศสุรางค์
(*Codiaeum variegatum* 'Ket Su Rang')

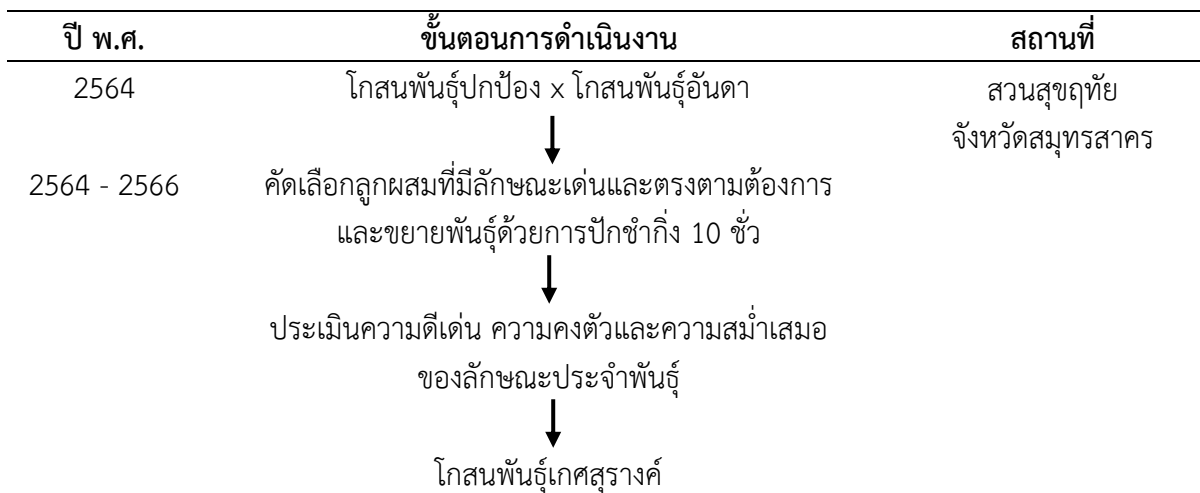
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์เกศสุรางค์ เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างโกสนพันธุ์ปักป้อง (พันธุ์แม่) กับพันธุ์อันดา (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และมีนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้ มีลักษณะเด่น คือ ก้านใบตั้งสมส่วน ไม่ตั้งและไม่แผ่กางจนเกินไป มีลักษณะแตกต่างจากทั่วไปและแตกต่างจากพันธุ์พ่อและแม่ คือ พันธุ์เกศสุรางค์มีแผ่นใบขนาดใหญ่และบางกว่าพันธุ์พ่อและแม่ และเส้นใบมีสีตัดกับสีพื้นใบทำให้มีลวดลายชัดเจน ก้านใบแข็งแรง เหนียวและร่วงยาก จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่ว โดยแต่ละชั่วต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในช่วงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า เกศสุรางค์

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย โกสนพันธุ์เกศสุรางค์ ชื่อวิทยาศาสตร์ *Codiaeum variegatum* 'Ket Su Rang'
วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ

ราก ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น

ลำต้น ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 50 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 75 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 60 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2.5 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 144B) ลำต้นสีม่วงแดง (ประมาณ RHSCC# 187A) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก

ใบ ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปขอบขนาน กว้าง 11.5 เซนติเมตร ยาว 19 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ขอบใบเรียบและบิดเป็นคลื่นเล็กน้อย ปลายใบมน และหนีบกระดกขึ้นด้านบนใบ โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 139A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 12A) ต่างส่วนขอบใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 15 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน ด้านบนสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 12A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 144D) ก้านใบกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาว 7.5 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 150C) ใบแก่ รูปขอบขนาน กว้าง 11 เซนติเมตร ยาว 22 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ขอบใบเรียบและบิดเป็นคลื่นเล็กน้อย ปลายใบมน และหนีบกระดกขึ้นด้านบนใบ โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองเข้ม (ประมาณ RHSCC# 12A) ต่างส่วนขอบใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 53A) แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 18.5 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน สีเหลืองเข้ม (ประมาณ RHSCC# 12A) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 53A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.8 เซนติเมตร ยาวประมาณ 7.5 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) บริเวณกลางก้านใบมีประสีแดง (ประมาณ RHSCC# 59A)

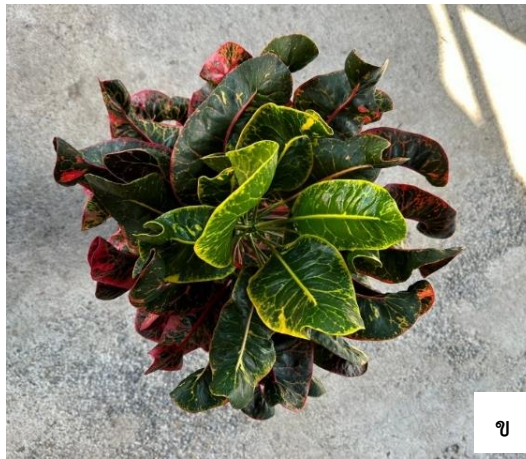
ดอก/ช่อดอก ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน

ผล/เมล็ด ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ก

ข

ค

ง

จ

ฉ

ช

ซ

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์เกศสุรางค์
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์เกศสุรางค์

โกสนพันธุ์เจ้าชายทुरโยธน์
(*Codiaeum variegatum* 'Chaochai Thura Yot')

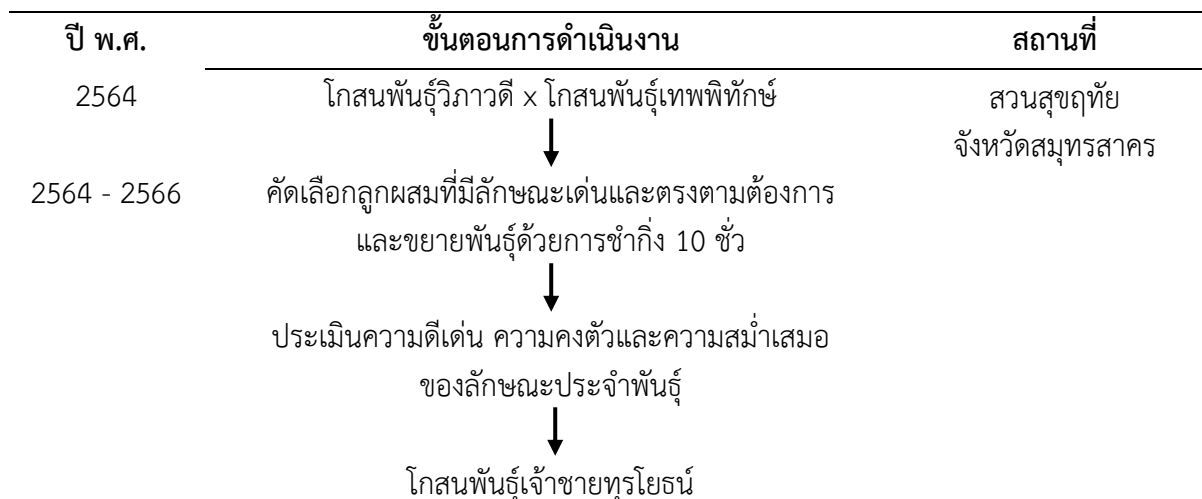
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหญทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์เจ้าชายทुरโยธน์ เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างโกสนพันธุ์วิภาวดี (พันธุ์แม่) กับพันธุ์เทพพิทักษ์ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหญทัย ผ่าเสนา และมีนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ขั้วระหว่างใบสั้น พุ่มแน่น เส้นกลางใบมีสีชมพู ใบรูปหอก ใบส่วนปลายบิดเป็นเกลียว บางใบมีปลายใบ 2 แฉก ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่งโดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า เจ้าชายทुरโยธน์

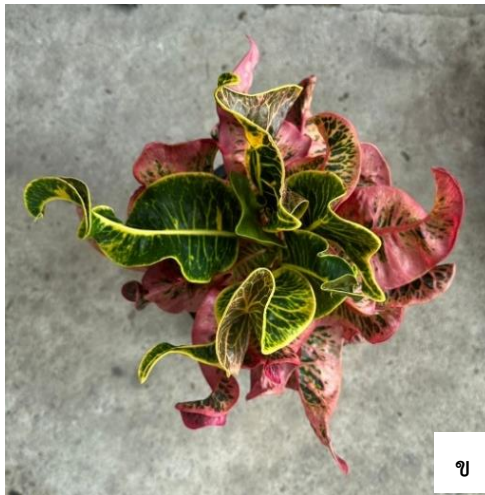
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์เจ้าชายทुरโยธน์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Chaochai Thura Yot' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 22 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 42 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 40 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 1.95 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143B) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# N186C) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปหอก กว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 22.5 เซนติเมตร แผ่นใบยื่นขอบใบเรียบและบิด ใบส่วนปลายบิดเป็นเกลียว บางใบมีปลายใบ 2 แฉก โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# 143A) ด้านสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 9A) ด้านส่วนขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 22.2 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.2 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน ด้านบนสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 5B) ก้านใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145A) ใบแก่ รูปหอก กว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 15 เซนติเมตร แผ่นใบยื่น ขอบใบเรียบและบิด ใบส่วนปลายบิดเป็นเกลียว บางใบมีปลายใบ 2 แฉก โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ด้านสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 10C) และมีประสีชมพู (ประมาณ RHSCC# 47A) ด้านส่วนขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ และมีประสีชมพู (ประมาณ RHSCC# 47A) แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 12.7 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 10C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145A) บริเวณกลางก้านใบมีประสีชมพู (ประมาณ RHSCC# 47A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์เจ้าชายทรโยชน์
ก-ข ทรงต้น ค-ง ลำต้น จ ใบอ่อน ช ใบแก่

โกสนพันธุ์เจ้าชายทรโยชน์

โกสนพันธุ์เจ้าชายยุทธิษฐิระ
(*Codiaeum variegatum* 'Chaochai Yut Thit Thi Ra')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์เจ้าชายยุทธิษฐิระ เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างโกสนพันธุ์ปักกิ่ง (พันธุ์แม่) กับพันธุ์ธรรมคุณ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และมีนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปคล้ายพัด มีขนาดใหญ่และมีสีชัดเจน ใบส่วนปลายบิดและโค้ง ก้านใบยาวแข็งแรง ทรงพุ่มทรงกระบอกสมส่วน ข้อใบห่าง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในช่วงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า เจ้าชายยุทธิษฐิระ

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	โกสนพันธุ์ปักกิ่ง x โกสนพันธุ์ธรรมคุณ	สวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร
2564 - 2566	คัดเลือกลูกผสมที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง 10 ชั่วโมง	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	โกสนพันธุ์เจ้าชายยุทธิษฐิระ	

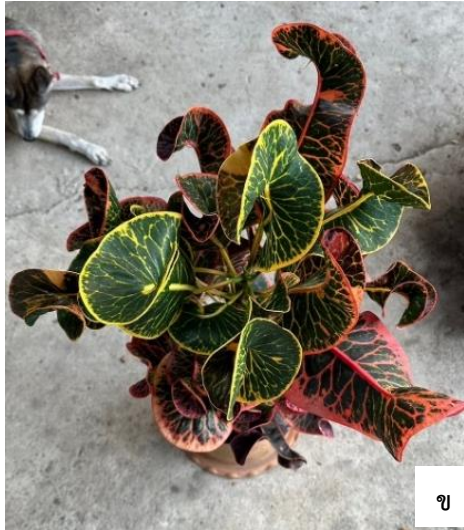
ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์เจ้าชายยุทธิษฐิระ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Chaochai Yut Thit Thi Ra ' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 48 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 75 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 45 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2.25 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143A) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 187A) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปคล้ายพัด กว้าง 14.5 เซนติเมตร ยาว 20 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบรูปป้าน ใบส่วนปลายบิดและโค้ง แผ่นใบด้านบนสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 139A) ต่างสีเหลืองเข้ม (ประมาณ RHSCC# 11A) และมีประสีชมพู ต่างส่วนขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เส้นกลางใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาว 13 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 2 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน ด้านบนสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 8B) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 8B) และมีประสีแดง ก้านใบกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 10 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143A) และมีประสีชมพูเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47B) ใบแก่ รูปคล้ายพัด กว้าง 12.5 เซนติเมตร ยาว 26 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน และหนีบกระดกขึ้น โคนใบรูปป้าน ใบส่วนปลายบิดและโค้ง แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 2D) และมีประสีชมพูเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47B) ต่างส่วนขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาว 21 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.5 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 2D) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.7 เซนติเมตร ยาวประมาณ 12.5 เซนติเมตร สีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143A) ต่างเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 8B) บริเวณกลางก้านใบมีประสีชมพูเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47B)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ก

ข

ค

ง

จ

ฉ

ช

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์เจ้าชายยุทธิษฐิระ
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่

โกสนพันธุ์เจ้าชายยุทธิษฐิระ

โกสนพันธุ์เจ้าชายสหเทพ
(*Codiaeum variegatum* 'Chaochai Saha Thep')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์เจ้าชายสหเทพ เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างโกสนพันธุ์ดุดาว (พันธุ์แม่) กับพันธุ์เศรษฐีหาดใหญ่ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และมีนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปเกือบกลม ขอบใบต่าง ใบอ่อนและใบแก่มีสีชัดเจน ก้านใบอวบ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่งโดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า เจ้าชายสหเทพ

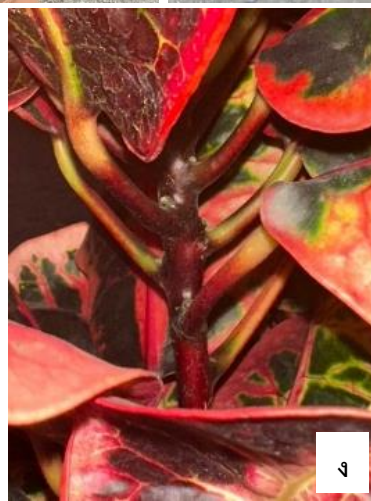
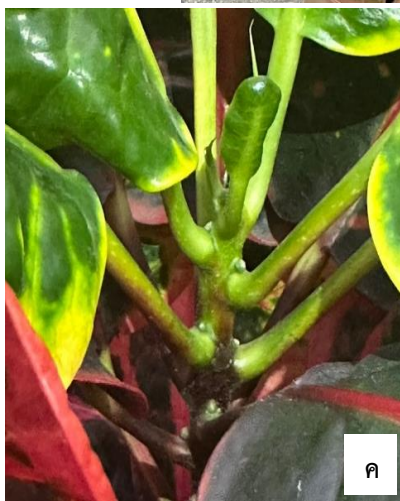
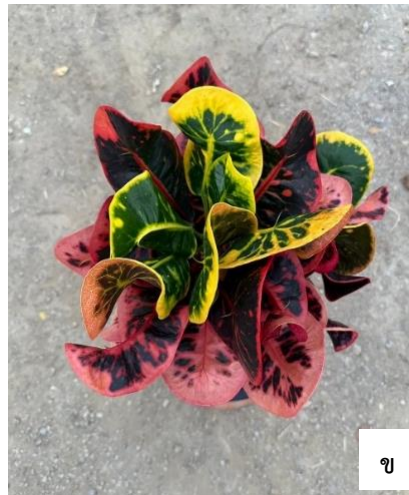
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	โกสนพันธุ์ดุดาว x โกสนพันธุ์เศรษฐีหาดใหญ่	สวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร
2564 - 2566	คัดเลือกลูกผสมที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง 10 ชั่วโมง	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	โกสนพันธุ์เจ้าชายสหเทพ	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์เจ้าชายสหเทพ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Chaochai Saha Thep' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 35 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 48 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 40 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 1.75 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143C) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 187B) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปเกือบกลม กว้าง 11.3 เซนติเมตร ยาว 11 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 139A) ด้านสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 12A) ต่างส่วนขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 6.5 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.6 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน ด้านบนสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 12C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 144D) ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาว 4.3 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 144C) ใบแก่ รูปเกือบกลม กว้าง 11.8 เซนติเมตร ยาว 14.2 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ด้านสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 12B) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 45A) ต่างส่วนขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 10 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.4 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 12B) และมีประสีแดง (ประมาณ RHSCC# 45A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 3.5 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 144C) บริเวณกลางก้านใบมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 187B)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์เจ้าชายสหเทพ
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์เจ้าชายสหเทพ

โกสนพันธุ์เจ้าชายอภิมันยู
(*Codiaeum variegatum* 'Chaochai Aphi Man Yu')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์เจ้าชายอภิมันยู เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์เศรษฐีหาดใหญ่ (พันธุ์แม่) กับพันธุ์มีทรัพย์ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และมีนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปคล้ายพัด ใบแกมีสีชมพูแดงทั้งด้านบนและล่างแผ่นใบข้อใบห่าง ก้านใบกาง ใบแกมีก้านใบสีชมพู ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในช่วงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า เจ้าชายอภิมันยู

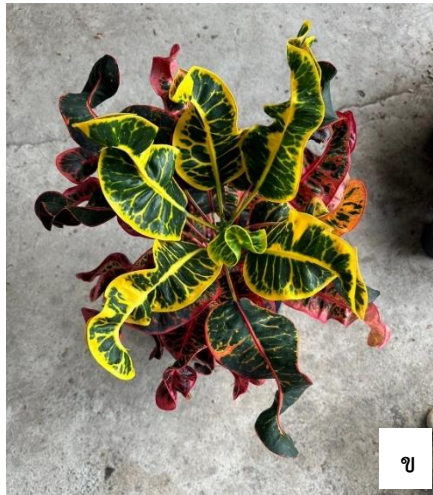
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	โกสนพันธุ์เศรษฐีหาดใหญ่ × โกสนพันธุ์มีทรัพย์	สวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร
2564 - 2566	คัดเลือกลูกผสมที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง 10 ชั่วโมง	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	โกสนพันธุ์เจ้าชายอภิมันยู	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์เจ้าชายอภิมันยู ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Chaochai Aphi Man Yu ' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 41 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 63 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 57 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 1.9 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143B) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# N186C) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบ กว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปคล้ายพัด กว้าง 11.5 เซนติเมตร ยาว 21.3 เซนติเมตร แผ่นใบย่นและใบบิด ปลายใบมน โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# 139A) ต่างสีเหลืองเข้ม (ประมาณ RHSCC# 13A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา และมีประสีแดง เส้นกลางใบกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาว 17 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.3 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน ด้านบนสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 10B) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 8.1 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 10B) และมีประสีแดง ใบแก่ รูปคล้ายพัด กว้าง 12 เซนติเมตร ยาว 23 เซนติเมตร แผ่นใบย่นและใบบิด ปลายใบมนและหนีบกระดกขึ้น โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 13B) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 20 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.2 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนเป็นสันนูนชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 4C) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 8.8 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143B) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 4C) บริเวณกลางก้านใบมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์เจ้าชายอภิมันยู
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์เจ้าชายอภิมันยู

โกสนพันธุ์เจ้าชายอรชุน
(*Codiaeum variegatum* 'Chaochai Orachun')

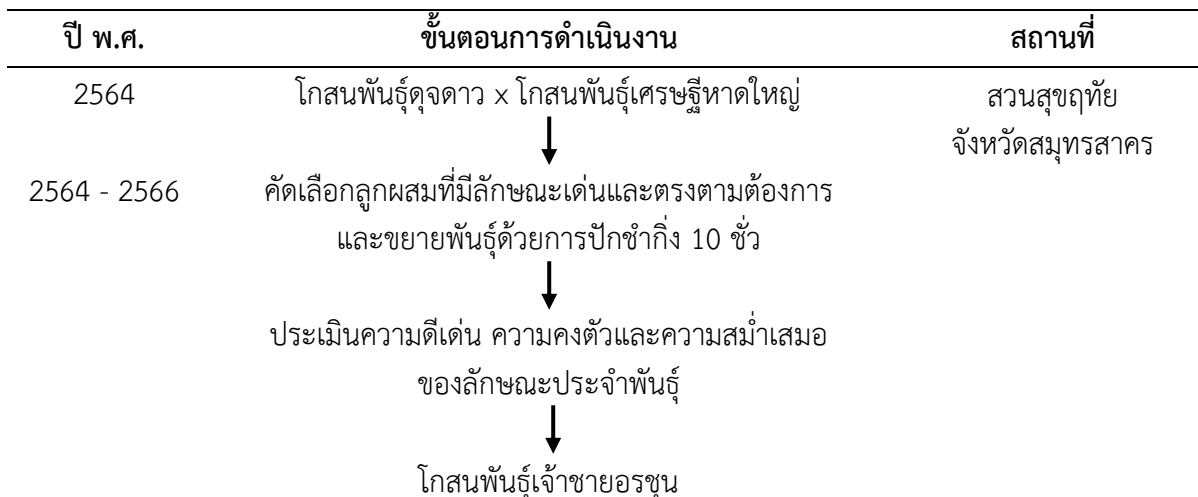
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์เจ้าชายอรชุน เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์ดุดดาว (พันธุ์แม่) กับพันธุ์เศรษฐีหาดใหญ่ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และมีนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบขนาดใหญ่ ขอบใบต่าง ทรงพุ่มเป็นทรงกระบอก ส่วนปลายใบบิดงอ ข้อยใบถี่ และสั้น ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า เจ้าชายอรชุน

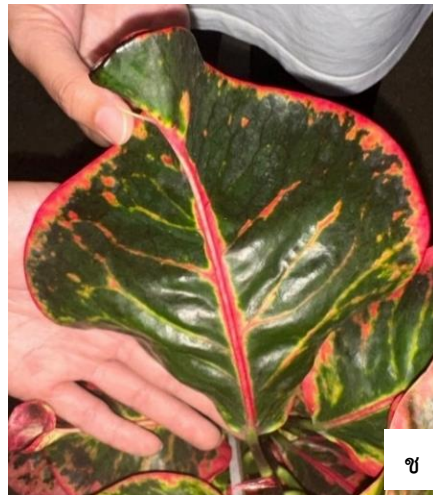
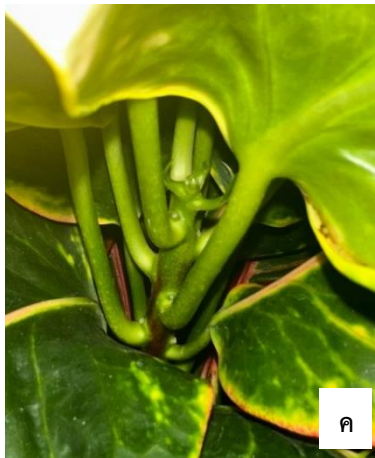
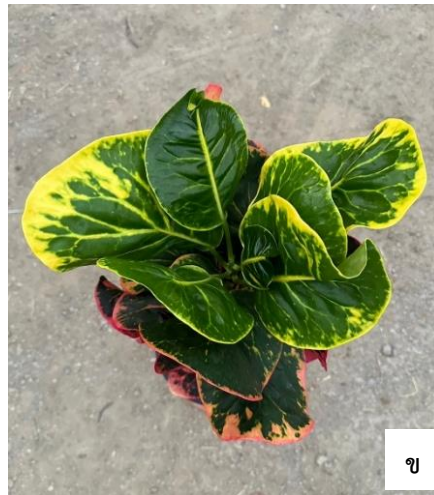
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์เจ้าชายอรชุน ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Chaochai Orachun ' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 56 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 77 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 40 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 1.75 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 187A) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปเกือบกลม กว้าง 14 เซนติเมตร ยาว 13.5 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบสอบ แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 8A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา ที่บริเวณเส้นกลางใบและระหว่างเส้นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 9.9 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.2 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน ด้านบนสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 8C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 144D) ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5.7 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 144D) ใบแก่ รูปเกือบกลม กว้าง 15.5 เซนติเมตร ยาว 14.3 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมนและหนีบกระดกขึ้นและบิดเป็นเกลียวเล็กน้อย โคนใบรูปสอบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 8B) และมีประสีแดง (ประมาณ RHSCC# 47A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 12.2 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.5 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนเป็นสันนูนชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 8D) และประสีแดง (ประมาณ RHSCC# 47A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5.2 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 144D) บริเวณกลางก้านใบมีประสีแดง (ประมาณ RHSCC# 187A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์เจ้าชายอรชุน
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์เจ้าชายอรชุน

โกสนพันธุ์ชวัญชีวา
(*Codiaeum variegatum* 'Khwun Chewa')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหญทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์ชวัญชีวา เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างโกสนพันธุ์สุชฤดี (พันธุ์แม่) กับพันธุ์รับทรัพย์ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหญทัย ผ่าเสนา และมีนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุชฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบใหญ่และมีสีเขียวเข้มชัดเจน ก้านใบยาว แผ่นใบย่นเล็กน้อย ปลายใบบิด ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการชำกิ่งโดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำ จำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่น หลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า ชวัญชีวา

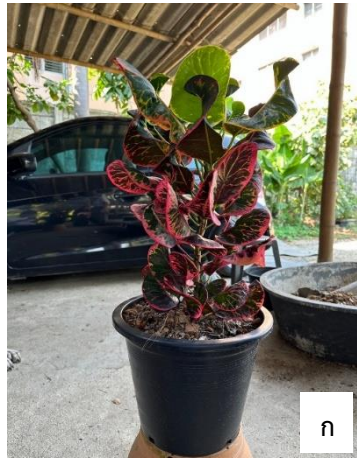
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	โกสนพันธุ์สุชฤดี x โกสนพันธุ์รับทรัพย์	สวนสุชฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร
2564 - 2566	คัดเลือกลูกผสมที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง 10 ชั่วโมง	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	โกสนพันธุ์ชวัญชีวา	

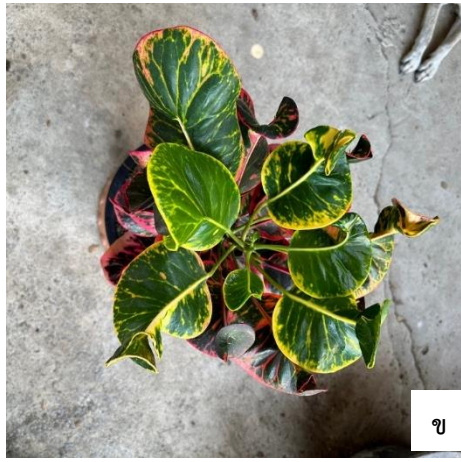
ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์ขวัญชีวา ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Khwan Chewa' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 32 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 48 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 38 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 1.75 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143B) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 187A) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปคล้ายพัด ไม่สมมาตร แผ่นใบด้านขวากว้างกว่าด้านซ้าย ใบกว้าง 7.5 เซนติเมตร ยาว 9 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ขอบใบเรียบและบิดเป็นคลื่นเล็กน้อย ปลายใบมน และหนีบกระดกขึ้นด้านบนใบ โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 6B) ต่างส่วนขอบใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 7.5 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 0.8 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน ด้านบนสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5.4 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ใบแก่รูปคล้ายพัด ไม่สมมาตร แผ่นใบด้านขวากว้างกว่าด้านซ้าย ใบกว้าง 10.6 เซนติเมตร ยาว 15 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ขอบใบเรียบและบิดเป็นคลื่นเล็กน้อย ปลายใบมน และหนีบกระดกขึ้นด้านบนใบ โคนใบแหลม แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 6B) ต่างส่วนของขอบใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47A) แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 11.7 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 2D) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 7.2 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143A) บริเวณกลางก้านใบมีประสีชมพูแดง (ประมาณ RHSCC# 47A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ก

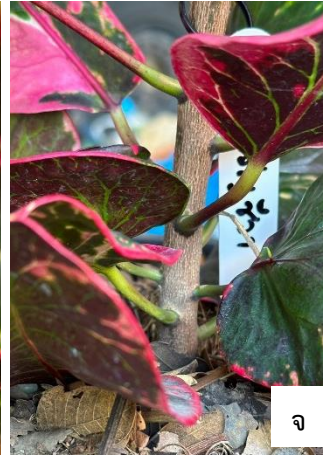
ข

ค

ง

จ

ฉ

ช

ซ

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์ขวัญชีวา
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์ขวัญชีวา

โกสนพันธุ์ขุนศรีวิสารวาจา
(*Codiaeum variegatum* 'Khun Si Wisan Wacha')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหญทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์ขุนศรีวิสารวาจา เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างโกสนพันธุ์บุญเต็ม (พันธุ์แม่) กับพันธุ์มหาเทพ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหญทัย ผ่าเสนา และมีนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ก้านใบยาว ใบมีลายต่างบริเวณขอบใบและเส้นกลางใบ ปลายใบบิด ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการชำกิ่งโดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า ขุนศรีวิสารวาจา

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	โกสนพันธุ์บุญเต็ม × โกสนพันธุ์มหาเทพ	สวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร
	↓	
2564 - 2566	คัดเลือกลูกผสมที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง 10 ชั่วโมง	
	↓	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	↓	
	โกสนพันธุ์ขุนศรีวิสารวาจา	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย โกสนพันธุ์ขุนศรีวิสารวาจา ชื่อวิทยาศาสตร์ *Codiaeum variegatum* 'Khun Si Wisan Wacha' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ

ราก ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น

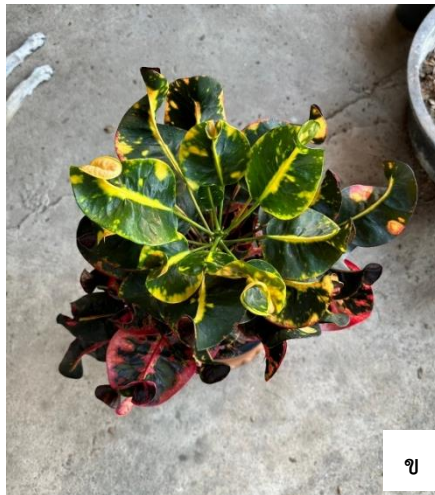
ลำต้น ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 46 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 58 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 45 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143B) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# N186C) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก

ใบ ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปรี กว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 12 เซนติเมตร แผ่นใบอ่อนเล็กน้อย ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 135A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 8A) ต่างส่วนขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 9.3 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.3 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนขนุนเป็นสันชัดเจน ด้านบนสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 8C) เส้นกลางใบด้านล่างขนุนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 7 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ใบแก่ รูปรี กว้าง 10.7 เซนติเมตร ยาว 12.2 เซนติเมตร แผ่นใบอ่อนเล็กน้อย ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 1D) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 60A) ต่างส่วนขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 60A) แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.2 เซนติเมตร ยาว 10 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 2 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนขนุนเป็นสันชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 1D) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 60A) เส้นกลางใบด้านล่างขนุนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาว 6.2 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) บริเวณกลางก้านใบมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 60A)

ดอก/ช่อดอก ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน

ผล/เมล็ด ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์ขุนศรีวิสารวาจา
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์ขุนศรีวิสารวาจา

โกสนพันธุ์ชื่นชีวัน
(*Codiaeum variegatum* 'Chuen Chiwan')

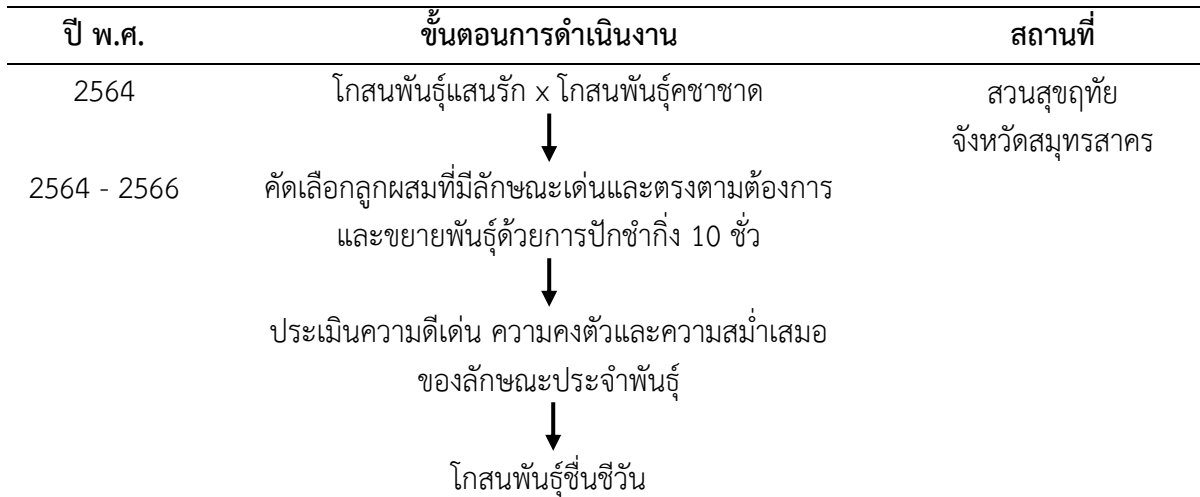
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์ชื่นชีวัน เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์แสนรัก (พันธุ์แม่) กับพันธุ์คชาชาติ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และมีนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปแถบยาว ก้านใบตั้ง ข้อใบถี่ ขอบใบบิดจนเป็นเกลียว มีลายต่างบริเวณเส้นกลางใบและเส้นใบชัดเจน ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณ ปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า ชื่นชีวัน

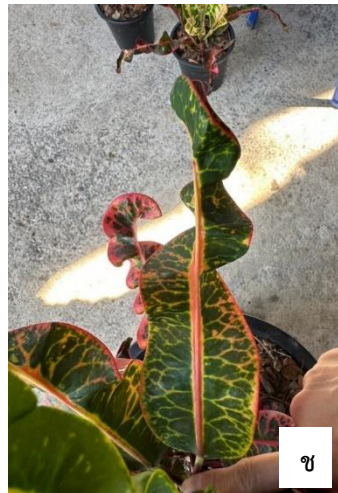
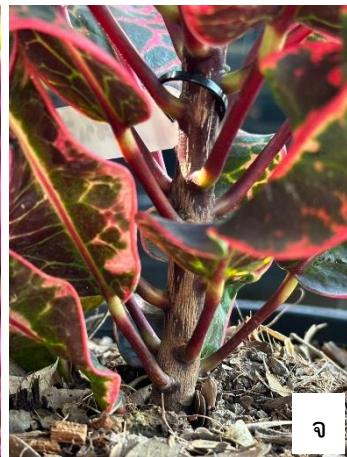
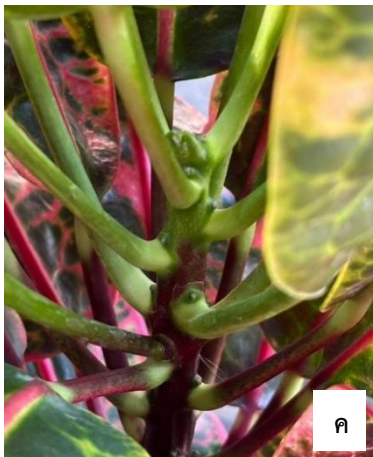
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์จีนชิวัน ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Chuen Chiwan ' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 21 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 45 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 39 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143A) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 187A) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบ กว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปแถบ กว้าง 5.5 เซนติเมตร ยาว 18.5 เซนติเมตร แผ่นใบยื่นขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 141A) ด้านสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 10A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา มีประสีแดงเล็กน้อย บริเวณเส้นกลางใบและระหว่างเส้นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 17 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน ด้านบนสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 4C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5.8 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) และมีประสีแดงเล็กน้อย ใบแก่ รูปแถบ กว้าง 6.7 เซนติเมตร ยาว 20.2 เซนติเมตร แผ่นใบยื่น ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ด้านสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 10A) และมีประสีชมพูแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 50A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ กระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 19 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบ ด้านบนเป็นสันนูนชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 4C) และมีประสีชมพูแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 50A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4.5 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) บริเวณกลางก้านใบมีประสีชมพูแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 50A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์ขึ้นชีวิต
ก-ข ทรงต้น ค-ง ลำต้น จ ไบอ่อน ฉ ไบแก่ ช เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์ขึ้นชีวิต

โกสนพันธุ์ท้าวसानตุน
(*Codiaeum variegatum* 'Thao San Ta Nu')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผำเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์ท้าวसानตุน เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์สุขศิริน (พันธุ์แม่) กับพันธุ์มหาทรัพย์ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผำเสนา และนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปหอก ใบใหญ่และยาว ขอบใบถี่ ก้านใบสั้น เส้นใบมีสีชัดเจน และช่อดอกของพันธุ์นี้มีทั้งดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่บนช่อดอกเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไปคือช่อดอกแยกเพศแต่อยู่บนต้นเดียวกัน จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า ท้าวसानตุน

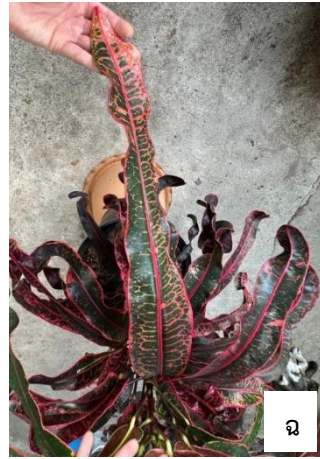
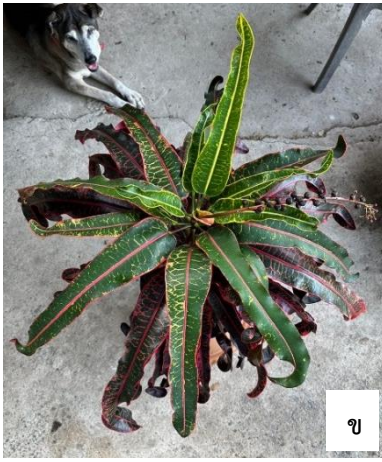
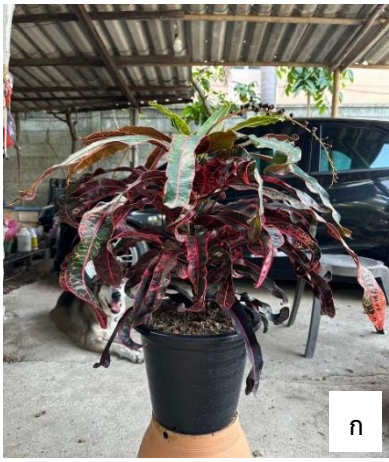
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	โกสนพันธุ์สุขศิริน x โกสนพันธุ์มหาทรัพย์	สวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร
2564 - 2566	คัดเลือกลูกผสมที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง 10 ชั่วโมง	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	โกสนพันธุ์ท้าวसानตุน	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์ท้าวศานตน์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Thao San Ta Nu ' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 40 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 50 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 66 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2.25 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143B) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 187A) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปหอก กว้าง 6 เซนติเมตร ยาว 30 เซนติเมตร แผ่นใบเรียบขอบใบเรียบและบิด ปลายใบแหลม โคนใบป้าน แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 141A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 7A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทาและมีประสีแดงเล็กน้อย เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 30 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเล็กน้อย สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 4C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเป็นสันชัดเจน สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4.2 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ใบแก่ รูปหอก กว้าง 8.5 เซนติเมตร ยาว 49 เซนติเมตร แผ่นใบเรียบและบริเวณขอบใบบิด ปลายใบแหลม โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 3C) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 46A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 49 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนเป็นสันนูนเล็กน้อย สีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 46A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเป็นสันชัดเจน ก้านใบกว้าง 0.7 เซนติเมตร ยาวประมาณ 8 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) บริเวณกลางก้านใบมีประสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 187A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง ก้านช่อดอกกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาว 50 เซนติเมตร สีเขียว (ประมาณ RHSCC# 141A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 4C) และมีประสีแดง (ประมาณ RHSCC# 46A) มีใบประกอบ กว้าง 4 เซนติเมตร ยาว 4.5 เซนติเมตร ช่อดอกมีทั้งดอกเพศผู้และดอกเพศเมีย กลีบดอกสีขาว
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์ท้าวसानตนะ
ก-ข ทรงต้น ค-ง ลำต้น จ ใบอ่อน ฉ ใบแก่ ซ-ซ ช่อดอก

โกสนพันธุ์ท้าวसानตนะ

โกสนพันธุ์พรจักรวาล
(*Codiaeum variegatum* 'Phon Chakkrawan')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์พรจักรวาล เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์ลำพญา (พันธุ์แม่) กับพันธุ์ไอเยเรศ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปหอก แผ่นใบย่นและใบบิดเป็นเกลียว โดยเริ่มบิดจากประมาณ 1/3 ของความยาวใบ ก้านใบหนาและแข็ง ใบมีลายต่างกระจายทั่วไป และมีสีชัดเจนทั้งสีเหลืองและสีชมพู ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์ทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่น หลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า พรจักรวาล

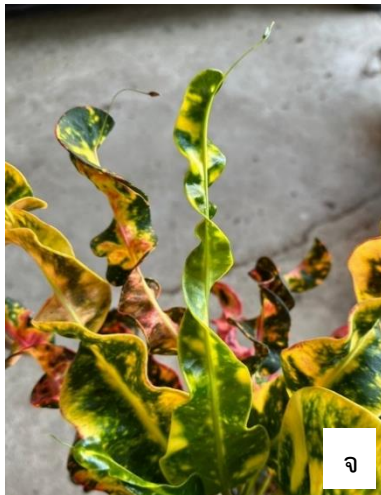
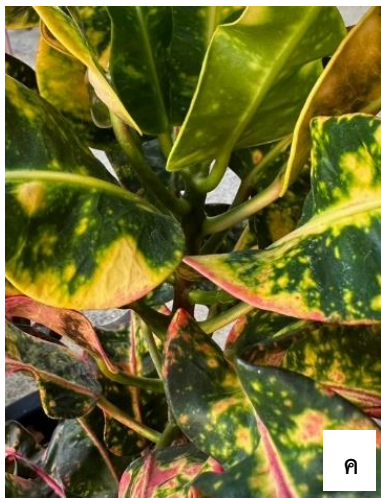
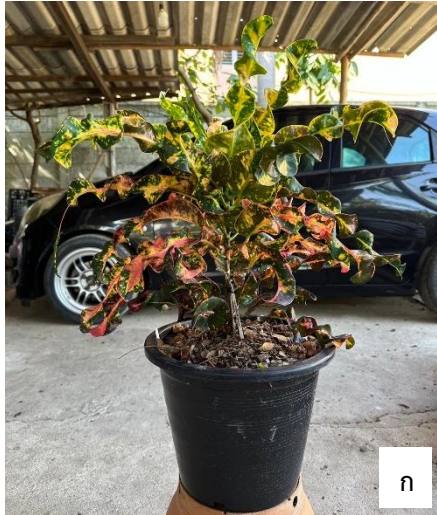
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	โกสนพันธุ์ลำพญา x โกสนพันธุ์ไอเยเรศ	สวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร
2564 - 2566	คัดเลือกลูกผสมที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง 10 ชั่วโมง	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	โกสนพันธุ์พรจักรวาล	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์พรจักรวาล ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Phon Chakkrawan' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 28 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 45 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 52 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 1.75 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 142B) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# N186C) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปหอก กว้าง 5.5 เซนติเมตร ยาว 21 เซนติเมตร แผ่นใบย่นและใบบิด โดยเริ่มบิดจากประมาณ 1/3 ของความยาวใบ (จากโคนใบ) ปลายใบมน โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 141C) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 2A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา ที่บริเวณเส้นกลางใบและระหว่างเส้นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.2 เซนติเมตร ยาว 20 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 4 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาวประมาณ 2.3 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ใบแก่รูปหอก กว้าง 6.5 เซนติเมตร ยาว 27 เซนติเมตร แผ่นใบย่นและใบบิด โดยเริ่มบิดจากประมาณ 1/3 ของความยาวใบ (จากโคนใบ) ปลายใบมน โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 8B) และมีประสีชมพูเข้ม (ประมาณ RHSCC# 58A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.2 เซนติเมตร ยาว 25.5 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.5 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนเป็นสันนูนชัดเจน สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145C) และมีประสีชมพูเข้ม (ประมาณ RHSCC# 58A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) บริเวณกลางก้านใบมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 58A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์พรจักรวาล
ก-ข ทรงต้น ค-ง ลำต้น จ ไบอ่อน ฉ ไบแก่ ช เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์พรจักรวาล

โกสนพันธุ์พระนางคงคา
(*Codiaeum variegatum* 'Phranang Khongkha')

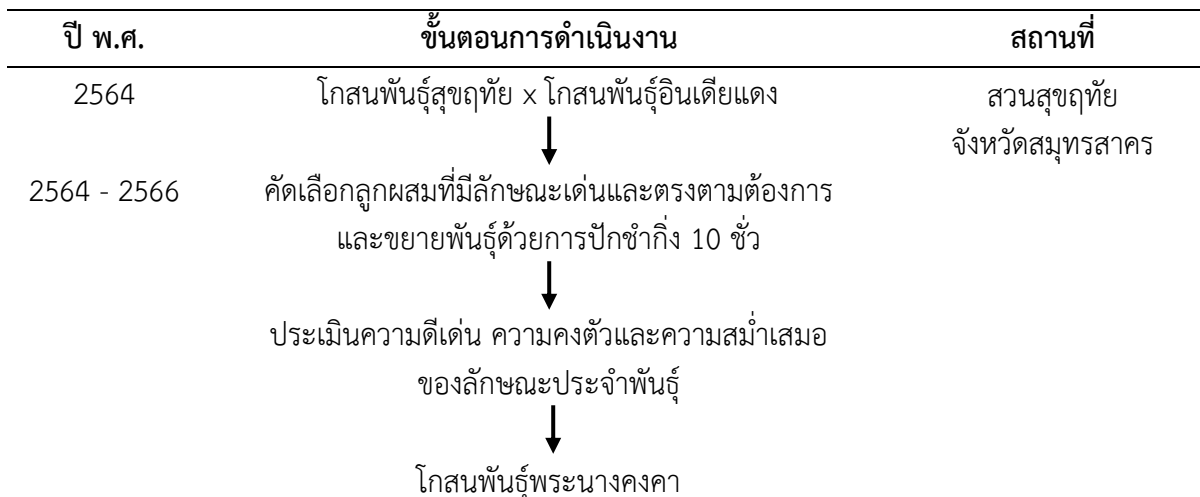
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์พระนางคงคา เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์สุกฤทัย (พันธุ์แม่) กับพันธุ์อินเดียแดง (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุกฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปหอก มีลายต่างสีชมพูกระจายทั่วทั้งใบ ทรงพุ่มสูงใหญ่ ใบบิดเป็นเกลียว ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์ทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำ จำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า พระนางคงคา

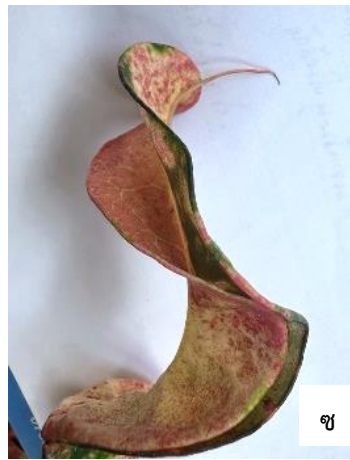
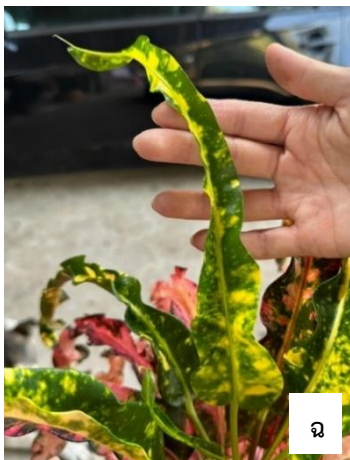
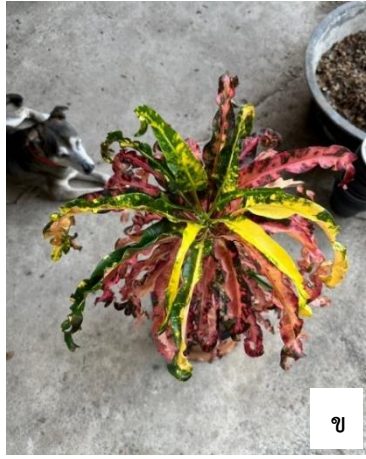
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์พระนางคงคา ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Phranang Khongkha ' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 62 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 75 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 45 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 1.5 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143A) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# N186C) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปหอก กว้าง 4.6 เซนติเมตร ยาว 24 เซนติเมตร แผ่นใบอ่อนและใบปิด ปลายใบมน โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# 143A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 7A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา ที่บริเวณเส้นกลางใบและระหว่างเส้นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.2 เซนติเมตร ยาว 23.7 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.5 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4.8 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ใบแก่ รูปหอก กว้าง 4.8 เซนติเมตร ยาว 33 เซนติเมตร ใบอ่อนและใบปิด ปลายใบมน โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 8D) และมีประสีชมพู (ประมาณ RHSCC# 63A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีอมเทา และมีประสีแดงเล็กน้อยกระจายที่หลังแผ่นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 31.5 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.7 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนเป็นสันนูนชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 8D) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาวประมาณ 6.2 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) บริเวณกลางก้านใบมีประสีชมพู (ประมาณ RHSCC# 63A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์พระนางคงคา
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์พระนางคงคา

โกสนพันธุ์พระนางสุภัทรา
(*Codiaeum variegatum* 'Phranang Suphatra')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหุทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์พระนางสุภัทรา เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์เศรษฐีขนาดใหญ่ (พันธุ์แม่) กับพันธุ์มีทรัพย์ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหุทัย ผ่าเสนา และนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนเศรษฐีขนาดใหญ่ จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปพัด ใบใหญ่ และมีด่างสีแดงเข้มสวยที่ส่วนของขอบใบและเส้นใบอย่างชัดเจน ทรงพุ่มได้สัดส่วนทรงกระบอก ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์ทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในช่วงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า พระนางสุภัทรา

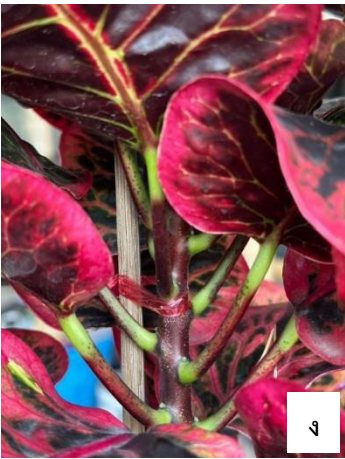
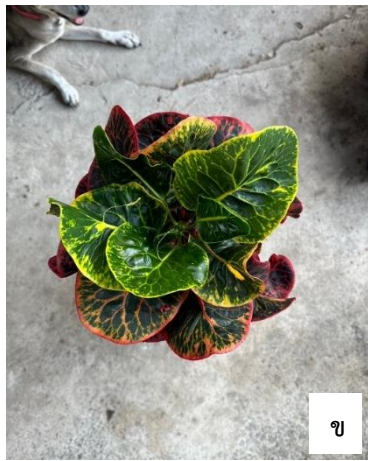
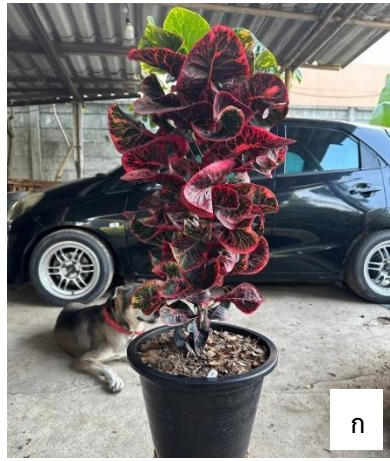
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	โกสนพันธุ์เศรษฐีขนาดใหญ่ × โกสนพันธุ์มีทรัพย์	สวนเศรษฐีขนาดใหญ่ จังหวัดสมุทรสาคร
2564 - 2566	คัดเลือกลูกผสมที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง 10 ชั่วโมง	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	โกสนพันธุ์พระนางสุภัทรา	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์พระนางสุภทรา ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Phranang Suphatra ' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 50 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 64 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 34 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 1.75 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143C) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# N186C) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปคล้ายพัด กว้าง 8 เซนติเมตร ยาว 10.5 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ปลายใบมน โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# 139A) ต่างสีเหลืองเข้ม (ประมาณ RHSCC# 7A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา ที่บริเวณเส้นกลางใบและระหว่างเส้นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 7.2 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.2 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนบนเป็นสันชัดเจน สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) เส้นกลางใบด้านล่างบนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาวประมาณ 6.8 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ใบแก่ รูปคล้ายพัด กว้าง 12.8 เซนติเมตร ยาว 14.4 เซนติเมตร แผ่นใบย่น ปลายใบมน โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 6C) และมีประสีแดง (ประมาณ RHSCC# 46A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 8.8 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.3 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนบนเป็นสันบนชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 6D) เส้นกลางใบด้านล่างบนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5.8 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) บริเวณกลางก้านใบมีประสีม่วงแดง (ประมาณ RHSCC# N186C)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์พระนางสุภัทรา
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์พระนางสุภัทรา

โกสนพันธุ์ภัควัฒคีตา
(*Codiaeum variegatum* 'Pakawatkeeta')

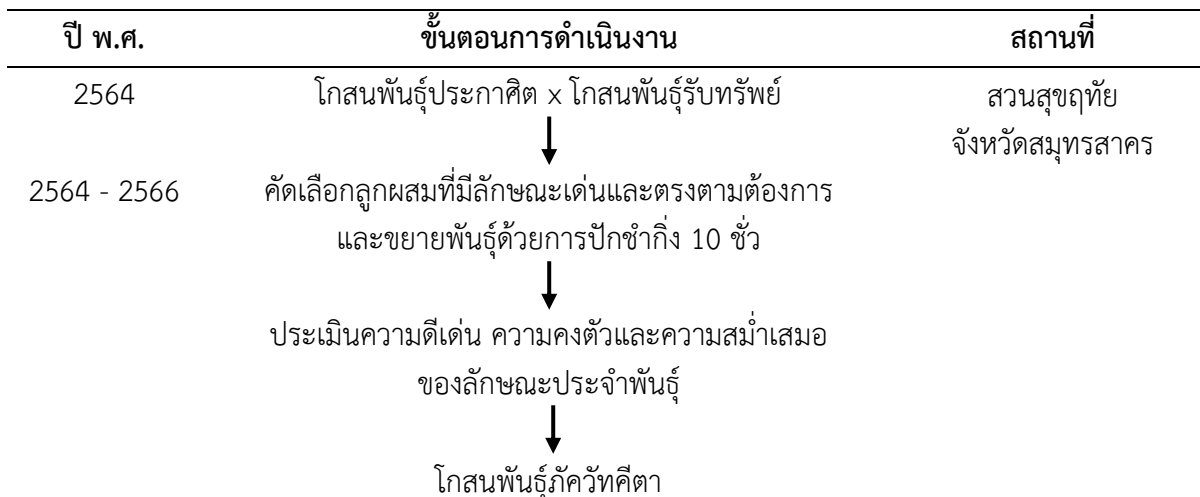
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์ภัควัฒคีตา เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์ประกาศิต (พันธุ์แม่) กับพันธุ์รับทรัพย์ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปเกือบกลม ทรงพุ่มเป็นทรงกระบอก ต่างจากส่วนของบริเวณขอบใบ สีชมพูแดงสด เห็นเส้นใบชัดเจน ก้านใบแข็งแรง หลุดร่วงยาก ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์ทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจนจำนวน 5 กิ่ง ต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในช่วงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า ภัควัฒคีตา

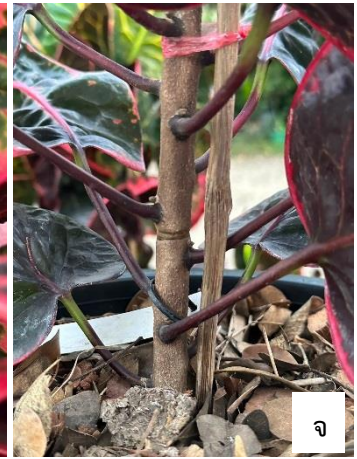
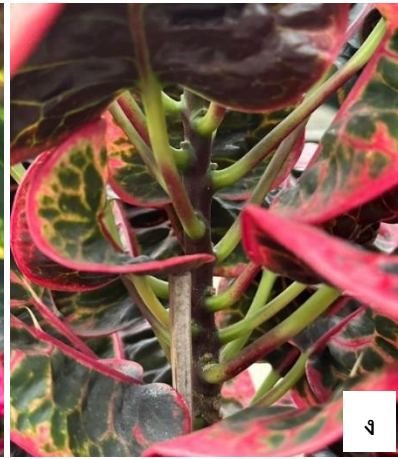
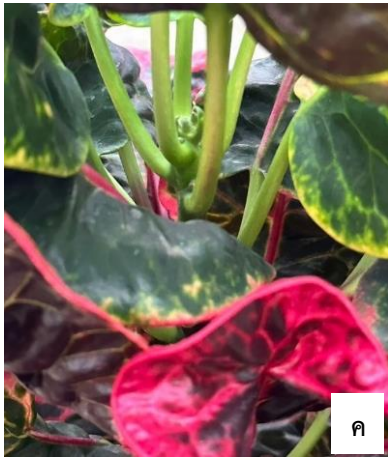
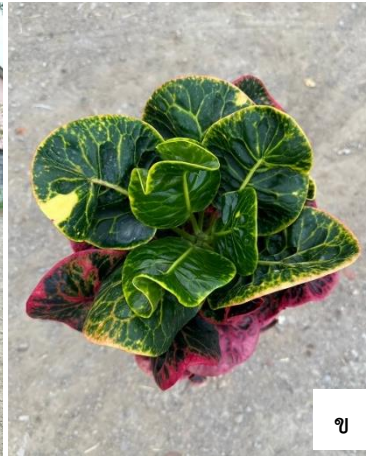
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์แก้วควัฑีตา ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Pakawatkeeta' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 42 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 58 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 35 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 187A) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 7 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปเกือบกลม กว้าง 9.5 เซนติเมตร ยาว 10.4 เซนติเมตร แผ่นใบย่นและใบบิด ปลายใบมน โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 2A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา ที่บริเวณเส้นกลางใบและระหว่างเส้นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 7.5 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.2 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนบนเป็นสันชัดเจน สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) เส้นกลางใบด้านล่างบนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5.4 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) และมีประสีแดง (ประมาณ RHSCC# 46A) ใบแก่ รูปเกือบกลม กว้าง 13.5 เซนติเมตร ยาว 13.5 เซนติเมตร แผ่นใบย่นและใบบิด ปลายใบมนและหนีบกระดกขึ้น โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 2C) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 46A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 8.6 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.3 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนบนเป็นสันบนชัดเจน สีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 46A) เส้นกลางใบด้านล่างบนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 6.7 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) บริเวณกลางก้านใบมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 46A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์กัควัทคีตา
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์กัควัทคีตา

โกสนพันธุ์ฤๅษีปราศร
(*Codiaeum variegatum* 'Ruesi Pra Son')

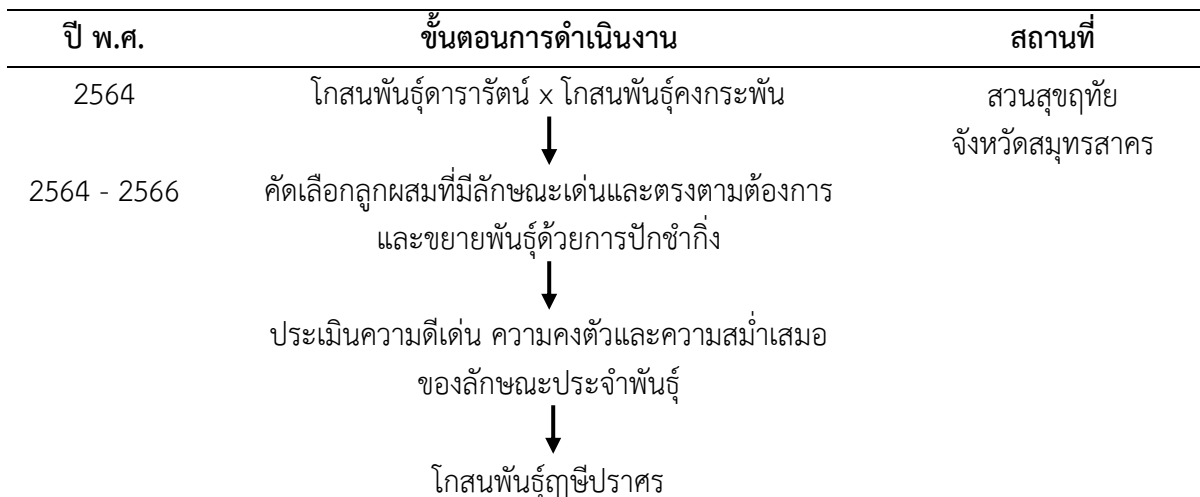
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์ฤๅษีปราศร เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์ดารารัตน์ (พันธุ์แม่) กับพันธุ์คองกระพัน (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปคล้ายพัด มีแถบตรงส่วนโคนใบ ใบมีลายต่างบริเวณเส้นกลางใบและเส้นใบชัดเจน ก้านใบยาว และข้อถี่ จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง ต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า ฤๅษีปราศร

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์ฤๅษีปราศร ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Ruesi Pra Son' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 45 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 65 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 50 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2.25 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143A) ลำต้นสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# 141B) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปคล้ายพัดมีแฉกตรงบริเวณโคนใบ กว้าง 8 เซนติเมตร ยาว 14.5 เซนติเมตร แผ่นใบย่นและใบบิด ปลายใบมน โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 136A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 7A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา ที่บริเวณเส้นกลางใบและระหว่างเส้นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 12.5 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเล็กน้อย สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 1C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนชัดเจน สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5.7 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ใบแก่ รูปคล้ายพัด มีแฉกตรงส่วนโคนใบ กว้าง 13 เซนติเมตร ยาว 32 เซนติเมตร ใบย่นและใบบิด ปลายใบมนและหนีบกระดกขึ้น โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบเรียบและม้วนเข้าด้านล่างแผ่นใบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 6C) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เส้นกลางใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาว 29 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนเป็นสันนูน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 4C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนชัดเจน ก้านใบกว้าง 0.7 เซนติเมตร ยาวประมาณ 7.3 เซนติเมตร สีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143A) บริเวณกลางก้านใบมีประสีชมพูเข้ม
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์ฤกษ์ปราศร
 ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์ฤกษ์ปราศร

โกสนพันธุ์ศิขันฑิน
(*Codiaeum variegatum* 'Si Khan Thin')

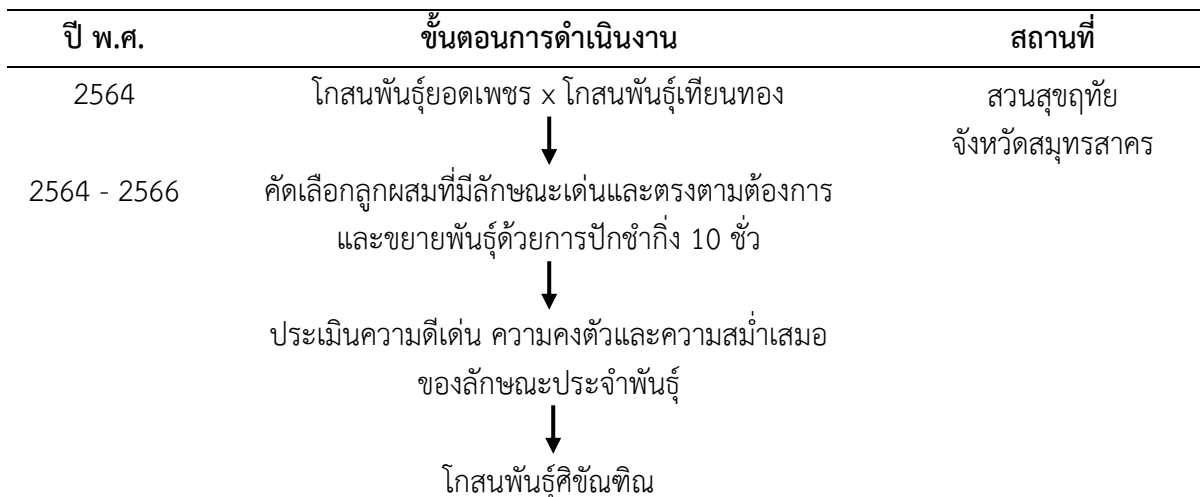
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์ศิขันฑิน เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์ยอดเพชร (พันธุ์แม่) กับพันธุ์เทียนทอง (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปขอบขนาน ใบขนาดใหญ่ ก้านใบตั้งชูขึ้น ทรงพุ่มเป็นทรงกระบอก ก้านใบหนาแข็ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์ทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า ศิขันฑิน

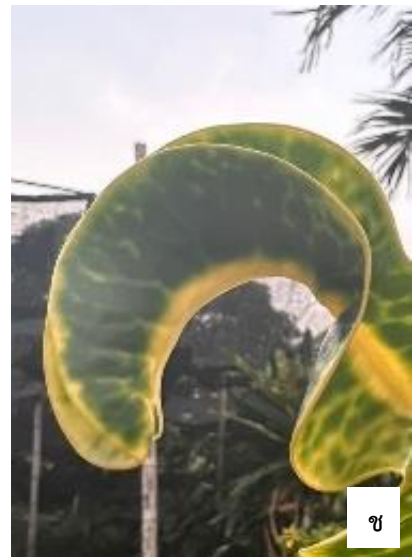
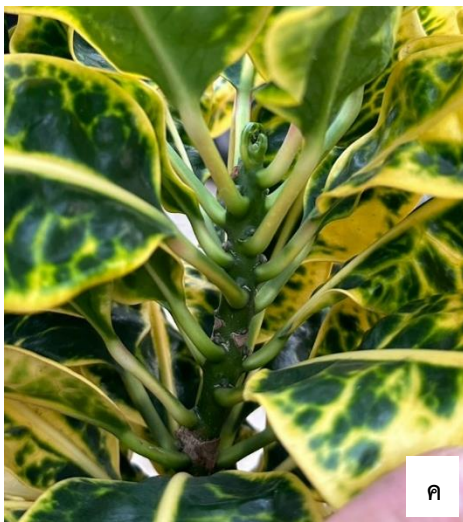
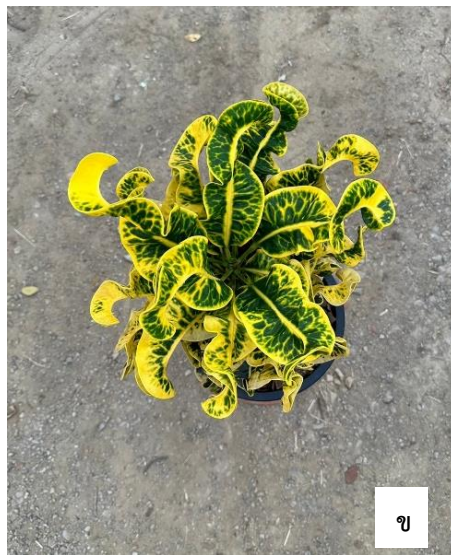
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์สีฉดหิน ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Si Khan Thin ' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 35 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 52 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 42 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2.25 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 141A) ลำต้นสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 141A) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปขอบขนาน กว้าง 6.2 เซนติเมตร ยาว 18 เซนติเมตร แผ่นใบย่นและใบบิด ปลายใบมน โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# 139A) ต่างสีเหลืองเข้ม (ประมาณ RHSCC# 9A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา ที่บริเวณเส้นกลางใบและระหว่างเส้นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 16.8 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนเป็นสันชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 9D) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 142C) ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 3.4 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 142C) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 9D) และมีประสีชมพูเล็กน้อย ใบแก่รูปขอบขนาน กว้าง 6.7 เซนติเมตร ยาว 18.5 เซนติเมตร ใบย่นและใบบิด ปลายใบมน และหนีบกระดกขึ้น โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 9A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 18.3 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนเป็นสันนูนชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 9D) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4.2 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 142C) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 9D) บริเวณกลางก้านใบมีประสีชมพูเข้ม
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์คิซันทิม
ก-ข ทรงต้น ค-ง ลำต้น จ ไบอ่อน ฉ ไบแก่ ช เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์คิซันทิม

โกสนพันธุ์สีหราชเดโช
(*Codiaeum variegatum* 'See ha raat day cho')

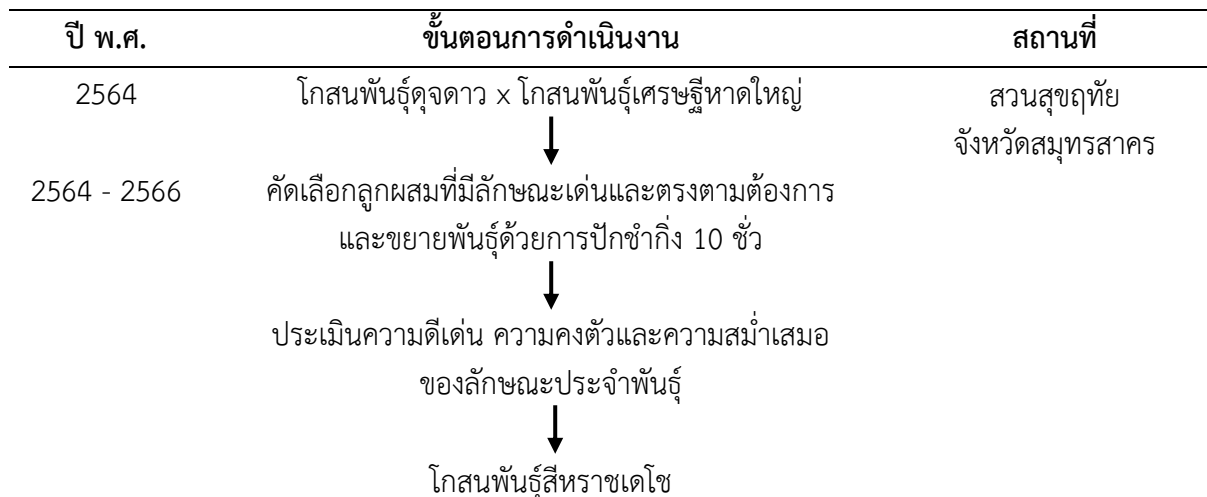
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์สีหราชเดโช เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์ดุดดาว (พันธุ์แม่) กับพันธุ์เศรษฐีหาดใหญ่ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปหอก 1/3 ของใบย่นและบิดจนเป็นเกลียวสวยงาม ข้อใบสั้นและถี่ ขนาดทรงพุ่มกว้างสมมาตรกับความสูงพุ่ม ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์ทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจนจำนวน 5 กิ่ง ต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในช่วงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า สีหราชเดโช

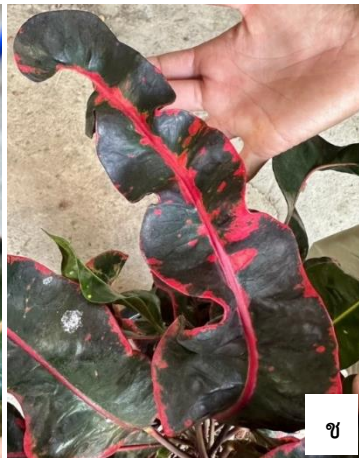
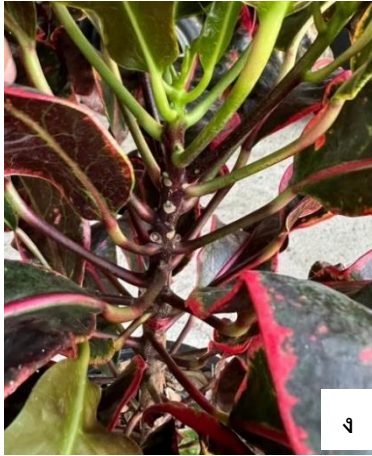
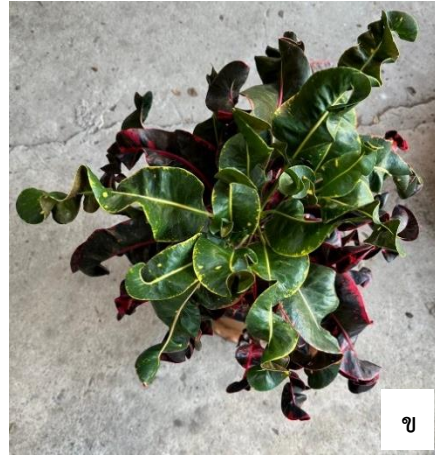
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์สีทราซเดโซ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'See ha raat day cho ' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 38 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 52 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 52 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# N186C) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 7 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปหอก กว้าง 8.7 เซนติเมตร ยาว 27.5 เซนติเมตร แผ่นใบยื่นขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบสอบแหลม แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 141A) ด้านสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 8B) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา มีประสีแดงเล็กน้อย บริเวณเส้นกลางใบและระหว่างเส้นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 17 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 4C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 6 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) และมีประสีแดงเล็กน้อย ใบแก่ รูปหอก กว้าง 9.4 เซนติเมตร ยาว 30.6 เซนติเมตร แผ่นใบยื่น ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบสอบแหลม แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ด้านสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 4C) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 28.1 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.4 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนเป็นสันนูนชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 4C) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 6.8 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145C) บริเวณกลางก้านใบ มีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 47A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์สีหราชเดโช
ก-ข ทรงต้น ค-จ ลำต้น ฉ ใบอ่อน ช ใบแก่ ซ เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์สีหราชเดโช

โกสนพันธุ์หมื่นสุนทรโวหาร
(*Codiaeum variegatum* 'Muen Sunthon Wohan')

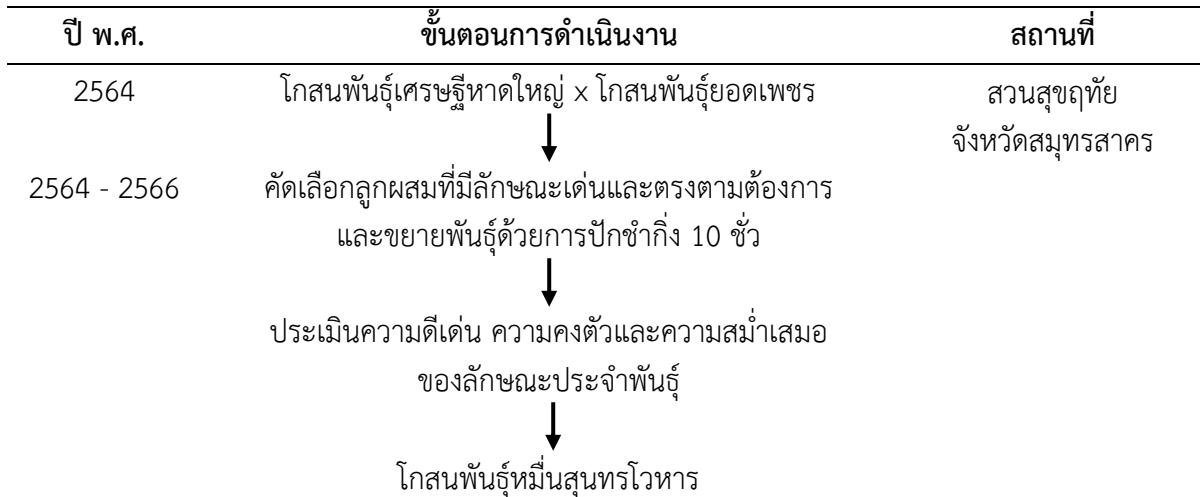
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์หมื่นสุนทรโวหาร เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์เศรษฐีหาดใหญ่ (พันธุ์แม่) กับพันธุ์ยอดเพชร (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปคล้ายพัด ใบแก่มีสีแดงสดทั้งด้านบนและล่างแผ่นใบ ลำต้นใหญ่ ใบใหญ่ และก้านใบแข็ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์ทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในช่วงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า หมื่นสุนทรโวหาร

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

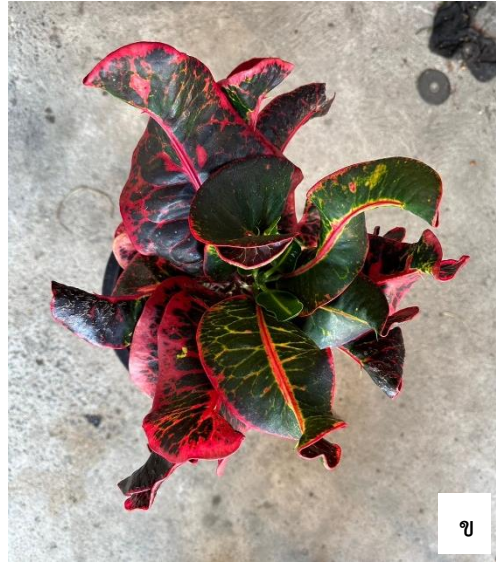
ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์หมื่นสุนทรโวหาร ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Muen Sunthon Wohan ' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 25 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 40 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 35 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 1.65 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# N144C) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 187A) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 7 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปคล้ายพัด กว้าง 4 เซนติเมตร ยาว 8 เซนติเมตร แผ่นใบยื่นขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบรูปหัวใจ แผ่นใบด้านบนสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 141A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 2A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา ที่บริเวณเส้นกลางใบและระหว่างเส้นใบ เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 7.7 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนบนนูนเป็นสันชัดเจน สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# N144D) เส้นกลางใบด้านล่างบนนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.8 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ใบแก่ ใบรูปคล้ายพัด กว้าง 13 เซนติเมตร ยาว 19 เซนติเมตร ใบยื่น ขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมนและหนีบกระดกขึ้น โคนใบรูปหัวใจ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 6B) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 46A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 14 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนบนนูนชัดเจน สีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 46A) เส้นกลางใบด้านล่างบนนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.7 เซนติเมตร ยาวประมาณ 6 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 150C) บริเวณกลางก้านใบมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 46A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

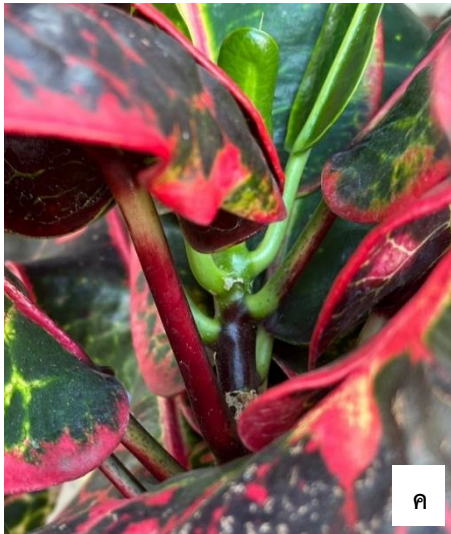
หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

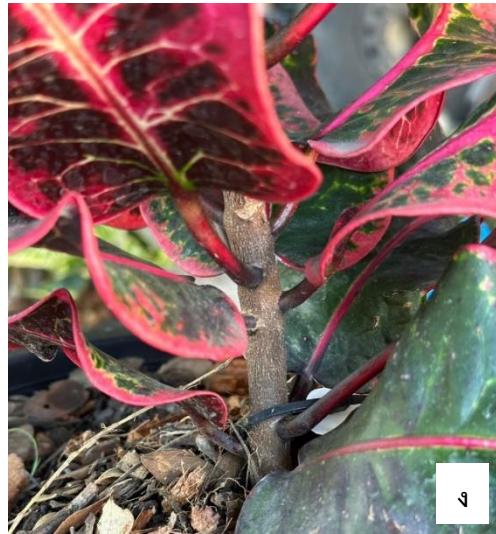
ก

ข

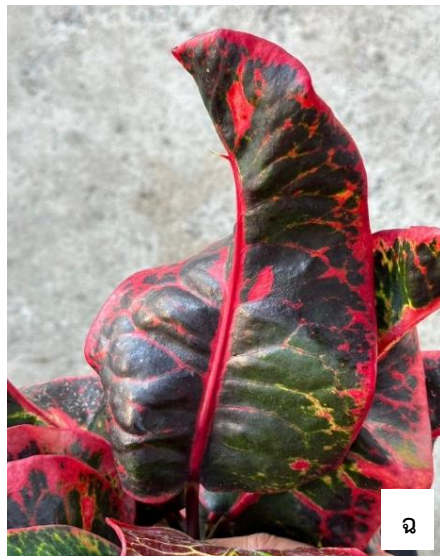
ค

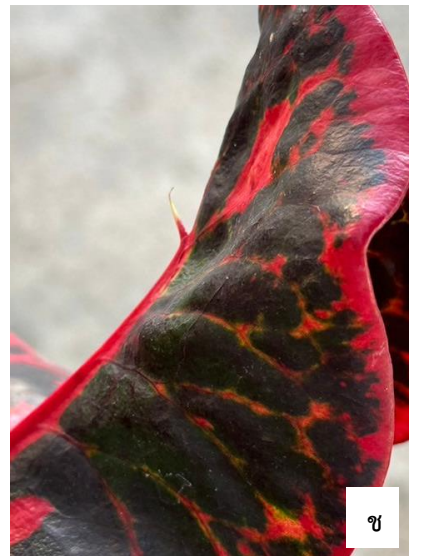
ง

จ

ฉ

ช

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์หมื่นสุนทรโวหาร
ก-ข ทรงต้น ค-ง ลำต้น จ ใบอ่อน ฉ ใบแก่ ช เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์หมื่นสุนทรโวหาร

โกสนพันธุ์อัสวัตถามา
(*Codiaeum variegatum* 'Assawatthama')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผ่าเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์อัสวัตถามา เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่าง โกสนพันธุ์ดุกดาว (พันธุ์แม่) กับพันธุ์ฤทธิเทวา (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผ่าเสนา และนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบรูปหอก ใบยาว ปลายใบบิด ลำต้นอวบ ทรงพุ่มเตี้ย และข้อใบถี่สั้น ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์ทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า อัสวัตถามา

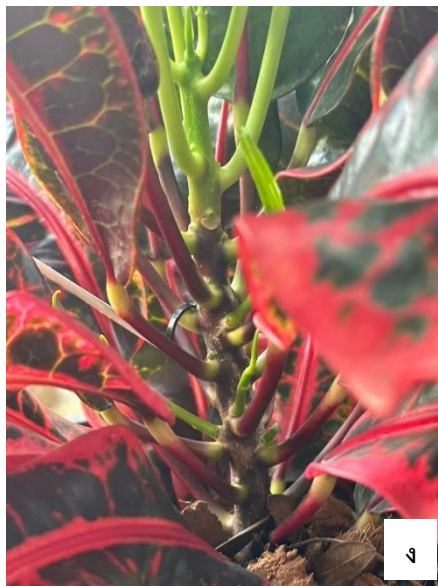
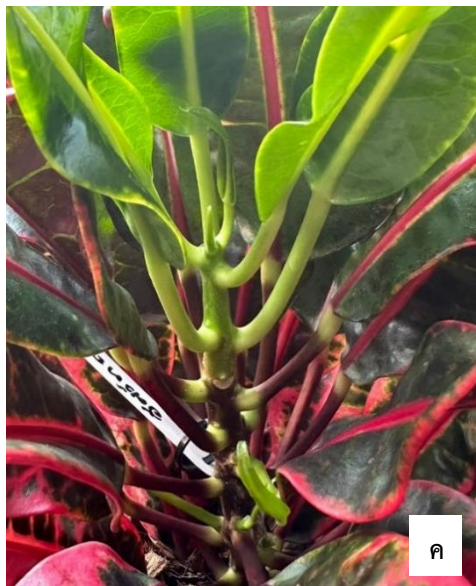
แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	โกสนพันธุ์ดุกดาว x โกสนพันธุ์ฤทธิเทวา	สวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร
2564 - 2566	คัดเลือกลูกผสมที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง 10 ชั่วโมง	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	โกสนพันธุ์อัสวัตถามา	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย โกสนพันธุ์อัสวัตถามา ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Codiaeum variegatum</i> 'Assawatthama' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ
ราก	ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น
ลำต้น	ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลังจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 15 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 31 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 60 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 1.5 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# N186C) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปหอก กว้าง 2.8 เซนติเมตร ยาว 13.7 เซนติเมตร แผ่นใบย่นและบิด ปลายใบมน โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 143A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 6A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เส้นกลางใบกว้าง 0.2 เซนติเมตร ยาว 13.7 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูน สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเป็นสันชัดเจน สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ก้านใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4.3 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145B) ใบแก่ รูปหอก กว้าง 6.5 เซนติเมตร ยาว 33 เซนติเมตร แผ่นใบย่นและบิด ปลายใบมน โคนใบป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 2C) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 46A) ต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 32.9 เซนติเมตร และปลายเส้นใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 0.4 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนเป็นสันนูนชัดเจน สีชมพูแดง (ประมาณ RHSCC# 46C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 6.2 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145C) บริเวณกลางก้านใบมีประสีแดง (ประมาณ RHSCC# 36A)
ดอก/ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน
ผล/เมล็ด	ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์อัสวีตถามา
ก-ข ทรงต้น ค-ง ลำต้น จ ใบอ่อน ฉ ใบแก่ ช เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์อัสวีตถามา

โกสนพันธุ์ขุนปาน
(*Codiaeum variegatum* 'Khun Pan')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางหฤทัย ผำเสนา
ที่อยู่ เลขที่ 45/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
โทรศัพท์ 082-804-5198

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

โกสนพันธุ์ขุนปาน เป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างโกสนพันธุ์ประกาสีทึบ (พันธุ์แม่) กับพันธุ์คชาชาติ (พันธุ์พ่อ) ปรับปรุงพันธุ์โดยนางหฤทัย ผำเสนา และมีนายสัตวแพทย์วินัย ทองมาก เป็นผู้ร่วมคัดเลือกพันธุ์ ในสวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2564 ซึ่งลูกผสมนี้มีลักษณะเด่น คือ ใบใหญ่ ใบแผ่กางสมส่วนกับก้านใบ ลำต้นมีขนาดใหญ่ ทรงพุ่มทรงกระบอก ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป จึงถูกคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำจำนวน 5 กิ่ง จนต้นมีอายุประมาณ 2 เดือน จากนั้นนำกิ่งจากต้นที่ชำไว้ไปปักชำต่อประมาณ 10 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงมีอายุประมาณ 2 เดือน และเก็บบันทึกข้อมูลจากทุกต้นในชั่วโมงที่ 10 จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า ขุนปาน

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	โกสนพันธุ์ประกาสีทึบ x โกสนพันธุ์คชาชาติ	สวนสุขฤทัย จังหวัดสมุทรสาคร
2564 - 2566	คัดเลือกลูกผสมที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง 10 ชั่วโมง	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	โกสนพันธุ์ขุนปาน	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย โกสนพันธุ์ขุนปาน ชื่อวิทยาศาสตร์ *Codiaeum variegatum* 'Khun Pan' วงศ์ Euphorbiaceae ไม้พุ่ม ไม้ประดับ

ราก ระบบรากแก้ว รากแขนงแผ่ขยายรอบลำต้น

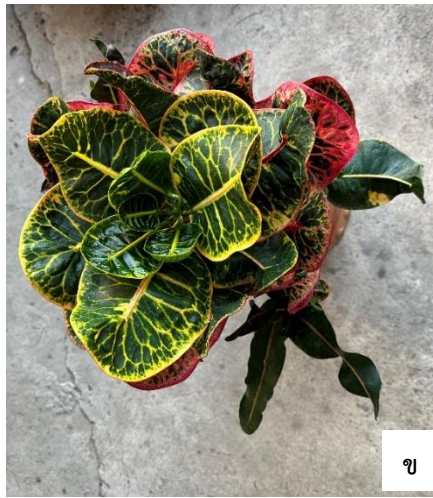
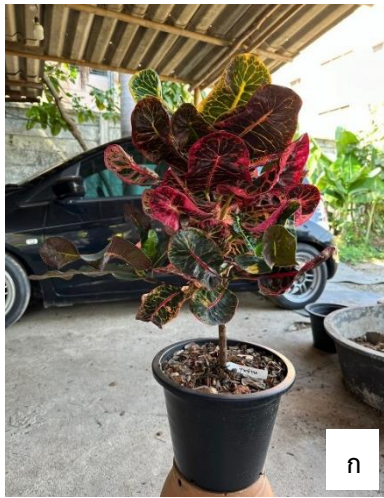
ลำต้น ต้นอายุประมาณ 8 เดือนหลักจากปักชำกิ่ง สูงประมาณ 45 เซนติเมตร ทรงพุ่มสูงประมาณ 55 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่มประมาณ 35 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2.25 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 143C) ลำต้นสีม่วงแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# N186C) เมื่อลำต้นแก่จะแตกเป็นเม็ดคอร์ก

ใบ ใบเดี่ยว เรียงรอบต้น จำนวน 9 ใบต่อรอบ ใบอ่อนใบที่ 3 จากยอด (เก็บข้อมูลเฉพาะใบกว้างกว่า 2.0 เซนติเมตร) รูปรี กว้าง 7.5 เซนติเมตร ยาว 8 เซนติเมตร แผ่นใบยื่นขอบใบเรียบและบิด ปลายใบมน โคนใบรูปหัวใจ แผ่นใบด้านบนสีเขียว (ประมาณ RHSCC# 139A) ต่างสีเหลือง (ประมาณ RHSCC# 3A) ต่างส่วนขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอมเทา เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 5.7 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 1.2 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน ด้านบนสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 3C) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145A) ก้านใบกว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 145A) ใบแก่ รูปรี กว้าง 14.5 เซนติเมตร ยาว 16.5 เซนติเมตร แผ่นใบยื่น ขอบใบเรียบและบิดเล็กน้อย ปลายใบมน โคนใบหัวใจ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม (ประมาณ RHSCC# N189A) ต่างสีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 1C) และมีลักษณะต่างส่วนของขอบใบและเส้นกลางใบกระจายเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใบ และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 60A) แผ่นใบด้านล่างสีแดงเข้ม เส้นกลางใบกว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 12 เซนติเมตร และปลายเส้นกลางใบส่วนที่ไม่ติดแผ่นใบ ยาว 2 เซนติเมตร เส้นกลางใบด้านบนนูนเป็นสันชัดเจน สีเหลืองอ่อน (ประมาณ RHSCC# 4D) และมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 60A) เส้นกลางใบด้านล่างนูนเล็กน้อย ก้านใบกว้าง 0.7 เซนติเมตร ยาวประมาณ 7 เซนติเมตร สีเขียวอ่อน (ประมาณ RHSCC# 144C) บริเวณกลางก้านใบมีประสีแดงเข้ม (ประมาณ RHSCC# 60A)

ดอก/ช่อดอก ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและส่วนปลายของกิ่ง กลีบดอกสีขาว ช่อดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน

ผล/เมล็ด ผลกลม แบ่งเป็น 3 พู ผลแตกเมื่อแก่ ภายในผลมีจำนวน 3 เมล็ด

หมายเหตุ: เทียบสีด้วย The 6th Edition Royal Horticultural Society Color Chart 2019 (RHSCC)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโกสนพันธุ์ขุนปาน
ก-ข ทรงต้น ค-ง ลำต้น จ ไบอ่อน ฉ ไบแก่ ช เส้นกลางใบ

โกสนพันธุ์ขุนปาน